

CEZA MAHKEMELERİNE YÖNELİK TAVSİYELER LİSTESİ

İçindekiler

1-Acil Korunma Kararlarının 30 Günlük Yasal Süreyi Aşarak Verildiği	6
2-Adliye Personelinin Yasa Gereği Görevli Olduğu Konularda Bilirkişi Olarak Atandığı	6
3-Akil Hastası Olduğu Anlaşılan Kişilerin Vesayet Makamına Bildirilmediği.....	6
4-Arama Kararlarında Yasal Unsurların Bir Kısımına Yer Verilmediği	7
5-Asker Kişiler Hakkında Verilen Kararların İlgili Bakanlığa Gönderilmediği	7
6-Askerlerin Yargılanması	7
7-Baro Pulu Olmayan Vekâletnamelerin İşleme Konuldukları.....	7
8-Bekletici Meselenin Zamanaşımını Durduracağı	8
9-Beraat Eden Sanığın Gözaltı veya Tutuklulukta Geçen Sürelerle İlgili Olarak Tazminat İsteme Hakkı Olduğunun Kararda Gösterilmediği	8
10-Beraat Kararlarında “Kanıt Yetersizliği” İbaresine Yer Verildiği.....	8
11-Beraat Kararından Sonra Cumhuriyet Başsavcılığına İhbar	9
12-Bilirkişi Tayinine İlişkin Usule Aykırı Hareket Edildiği.....	9
13-Bozmanın Onu Temyiz Etmeyenlere Sirayeti İçin İnfaza Vermeme.....	11
14-Bozma Kararına Karşı Şikâyetçi ve Mağdurun Diyebileceklerinin Tespiti İçin Çağrıldığı	11
15-Cezaların Hesaplanmasında ve Adli Para Cezalarının Ertelenmesinde Yanılgıya Düşüldüğü	11
16-5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 81. maddesi Kapsamındaki Fizik Kimliğinin Tespitine Yönelik Verilerin İmhası Hususunda Gereken Hassasiyetin Gösterilmediği.....	12
17-Cumhuriyet Savcısının Sanık Lehine Temyizden Feragati	12
18-Çağrı Kâğıdı İle Gelmeyen Tanıklara Ceza Verilmediği.....	13
19-Çağrı Kâğıdına Meşruhat Verilmediği	13
20-Çocuk Koruma Kanunu Uyarınca Hükmedilen Tedbir Kararlarının, Yasal Süre İçerisinde Sosyal Çalışma Görevlisine İncelettirilmediği	13
21-Çocuk Mağdur ve/veya Psikolojisi Bozulan Mağdurun Kovuşturma Aşamasında Birden Fazla Tanık Olarak Dinlenmesi	13
22-Çocuk Mağdurların Tanık Olarak Dinlenmesi Esnasında Görüntü veya Seslerinin Kayda Alınmadığı	14
23-Çocuk Mahkemelerinin Yargı Alanı.....	14
24-Suçta Sürüklenen Çocuklar Hakkındaki Duruşmalara Cumhuriyet Savcısının İştirak Ettiği	14
25-Çocukların Yasaya Aykırı Olarak Tutuklandığı.....	15

26-Çok Sanıklı Davalarda, Hakkında Delil Toplanmayan Sanıklar Yönünden Tefrik Kararı Verilmediği	15
27-Denetim Süresinin Belirlenmesinde Hata	15
28-Dizi Listelerinin Düzenlenmediği	15
29-Dosyaların Duruşma Kaçağı Olarak Kaldığı.....	15
30-Dosyaların Düzensiz Tutulduğu.....	16
31-Kanun Yoluna Başvurulan Dosyaların Merciiine Gönderilmesinde Gecikmeler Yaşandığı, Dosya Gönderme Formunun Düzenlenmediği, Dosyaların Görevsiz Dairelere Gönderildiği	16
32-Dosyaların Yeterince İncelenmemesi Sonucu Hatalar Yapılabildiği	17
33-Duruşma Listesinin Yapılmadığı.....	19
34-Duruşma Saati İle Davetiyeye Yazılan Saatin Farklılık Arz Ettiği	19
35-Duruşma Saatinin Tüm Dosyalarda Aynı Olduğu.....	20
36-Duruşma Tutanağının Başlığının veya İçeriğinin Usulüne Uygun Şekilde Yazılmadığı... 	20
37-Duruşma Tutanakları ve Kararlarda Hâkim-Zabıt Kâtibi İmzalarının Bulunmadığı	20
38-Duruşma ve Keşif Tutanakları ile Gerekçeli Kararların Matbu Olarak Düzenlendiği veya Kararların Yeterli Gerekçeyi İçermediği	20
39-Duruşmalarda Ses ve Görüntü Kaydedici Aletlerin Kullanılmasına İzin Verilmesi	21
40-Emanet Eşyasının Tasfiyesine Yönelik İşlem Yapılmadığı	21
41-Engel Hâli Bulunmayan Tanığın Yeminsiz Dinlendiği	21
42-Etkin Pişmanlık Hükümlerinin Uygulandığı Örgütlü Suçlarda Denetimli Serbestlik Tedbirine Hükmedilmediği,	21
43-Evrakın Geç İşleme Konulduğu.....	22
44-Evrakın UYAP'a Aktarılmadığı veya Hâkim Havalesinin Bulunmadığı	22
45-Fiziki Olarak Kapatılan Evrak Kaydının UYAP'tan Kaldırılmadığı.....	22
46-Gerekçeli Kararların 'Görüldü'ye Gönderilmemesi	23
47-Geri İstenmesi ve UYAP'a Kaydedilmesi Unutulan Yakalama Kararları	23
48-Getirilen Dosyaların İade Edilmediği	23
49-Gıda Maddeleri Tüzüğüne Muhalefet Suçlarında Bakanlığa Bilgi Verilmediği.....	24
50-Gizli Yapılması Gereken Duruşmaların Açık Yapıldığı	24
51-Görev Hususu Dikkate Alınmadan Yargılamaya Devam Olunduğu	24
52-Harç Tahsil Müzekkerelerinin Yazılmadığı.....	24
53-Hedef Sürelerin Tatbikine İlişkin Usule Aykırı Hareket Edildiği.....	25
54-Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına İlişkin Hatalı Kararlar Verilebildiği.....	25
55-Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına İlişkin Kararlarda Seçenek Yaptırımlara Yer Verildiği.....	26

<i>56-İcra (Ceza) Mahkemesinde Şikâyetçiye Duruşma Gününün Davetiye İle Bildirildiği</i>	<i>27</i>
<i>57-İcra (Ceza) Mahkemelerinde, Şikâyetten Vazgeçme, Duruşmaya Katılmama ve Borcun Ödenmesi Hâllerinde Hatalı Karar Verilmesi,</i>	<i>27</i>
<i>58-İcra (Ceza) Mahkemelerinde Yasa Yolunun Belirtilmesinde Hata Yapıldığı.....</i>	<i>27</i>
<i>59-İcra Müdürlüğünden İstenen Dosyaların Makul Sürede İncelenerek İade Edilmediği....</i>	<i>28</i>
<i>60-İdarî Yaptırım ve/veya Yasaklanmış Hakların Geri Verilmesine İlişkin Kararlara Yapılan İtirazların Esas Defterine Kaydedildiği</i>	<i>28</i>
<i>61-İdari Para Cezalarına İtiraz Üzerine Verilen Kesin Nitelikteki Kararların İtirazı Kabil Olarak Verildiği</i>	<i>28</i>
<i>62- Duruşmaların Başlangıcında Usuli Eksiklikler Yapılabildiği</i>	<i>28</i>
<i>63-İddianamenin Değerlendirilmesi Kararlarında Gecikmeler Yaşandığı</i>	<i>29</i>
<i>64-İddianamenin Sanıklara Tebliğ Edilmediği.....</i>	<i>30</i>
<i>65-İlamların İnfaza Geç Verildiği.....</i>	<i>30</i>
<i>66-İlânen Tebligatta Kararın Mahkeme Divanhanesine Asılması</i>	<i>30</i>
<i>67-İletişimin Denetlenmesi Kararlarında Yasal Unsurların Bulunmadığı</i>	<i>30</i>
<i>68-İnfaz Edilip İade Edilen İlamların Tetkikinde Hatalarla Karşılaşıldığı</i>	<i>30</i>
<i>69-İnfaz Hâkimliği Tarafından Verilen Kararlarda Yasal Olmayan Tabirlere Yer Verildiği</i>	<i>31</i>
<i>70-İnfaz Hâkimliğine Ait Kararların Tebliğ Edilmediği</i>	<i>31</i>
<i>71-İnfaz Hâkimliğinde, Disiplin Cezalarına İtirazların İncelenmesinde Hatalar Yapılabildiği, Disiplin Cezası Niteliğinde Olmayan Şikâyetlerin Zamanında İncelenmediği</i>	<i>31</i>
<i>72-İstinabe Evrakında Makul Süre ile Duruşma Günü Tayini</i>	<i>32</i>
<i>73-Sulh Ceza Hâkimliğinin İdari Para Cezalarına İtirazlara Dair Bir Kısım Dosyalarında Tebliğ İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Yapıldığı.....</i>	<i>32</i>
<i>74-İtirazın Yanlış İncelendiği</i>	<i>32</i>
<i>75-Kabule Değer Sayılamayacak Temyiz/İstinaf İsteminin Reddi</i>	<i>33</i>
<i>76-Kalemde Yapılan Tebligat Usulü</i>	<i>33</i>
<i>77-Karar Başlığına “Türk Milleti Adına Karar Verildiği”nin Yazılmadığı-Hükümlerde Suç Yerinin ve Zaman Diliminin Gösterilmediği</i>	<i>33</i>
<i>78-Kararlarda Hangi Kanun Yoluna ve Merciiine Başvurulacağıının ve Müracaat Süresinin Belirtilmediği</i>	<i>34</i>
<i>79-Kararlarda Sanığın Açık Kimliğinin Yazılmadığı</i>	<i>34</i>
<i>80-Kararların Geç Yazıldığı</i>	<i>34</i>
<i>81-Katılma Usulü</i>	<i>34</i>
<i>82-Keşiflerin Yapılmadığına Dair Tutanağın Dosyaya Konulmadığı</i>	<i>35</i>

+

84-Mağdurun Yemini Yaptırılarak Tanık Olarak Dinlenmesi.....	35
85-Mağdur ve Şikâyetçiye Yasal Haklarının Bildirilmediği.....	35
86-Memurlar Hakkındaki Hükümlerin Duyurulması.....	35
87-Miktar ve Mahiyet İtibariyle Kesin Olan Kararlarda Yasa Yolunun Açık Olduğunun Belirtildiği.....	36
88-Müsadere Taleplerinde Duruşma Yapılmadığı.....	36
89-Şikâyetçi ve Mağdurların Sanıktan Önce Dinlenildiği.....	36
90-Nihai Karardan Sonraki Giderlerin Tahsili.....	36
91-Noter Evrakının Usulüne Göre İstenmesi.....	37
92-Orman Suçlarında, Tutanak Düzenleyicilerinin Tensiben Çağrıldığı.....	37
93-Ön Ödemelik Suçlarda Sanığın Arandığı.....	37
94-Resmî Tatil Günlerine Talik.....	37
95-Sanık Lehine Olan Bozmadan Sonraki Duruşma İçin Gönderilen Davetiyeye Yasal Meşruhatın Konulmadığı.....	38
96-Sanığın Ölmesi Hâlinde Yanlış Karar Verildiği.....	38
97-Sanıklara Yasal Haklarının Hatırlatılmadığı.....	38
98-Sosyal İnceleme Raporlarının Ayrı Kartonda Muhafaza Edilmediği.....	38
99-Suç Eşyasının Dosya İçinde Muhafazası (Derdest Dosyalar İçin).....	39
100-Suçta Sürüklenen Çocuklar Hakkında “Sanık” Sıfatının Kullanıldığı.....	40
101-Şahsî Hürriyeti Sınırlayıcı Hâllerin Gerekçeli Kararda Gösterilmediği.....	40
102-Şikâyetçi, Tanık ve Sanıkların Doğrudan Zorla Getirilmesi Yoluna Gidildiği.....	40
103-“Şüpheli-Sanık Karar Takip Formu”nun Düzenlenip Gönderilmediği.....	40
104-Şikâyete Tabi Suçlarda, Mağdurların Şikâyetten Vazgeçmesi Üzerine Sanıklardan Vazgeçmeyi Kabul Etmediklerinin Sorulmadığı.....	41
105-Tanık veya Bilirkişi Dinlenmesinden ya da Belgelerin Okunmasından Sonra Sanığa Ne Diyeceğinin Sorulmadığı, Son Oturumda Hazır Olan Sanığa Son Sözü Verilmediği.....	40
106-Tali Karar Fişi.....	41
107-Tanık İfadelerinin Soruşturma Aşamasındaki Beyanlarına Atıf Yapılarak Alındığı.....	41
108-Tanık, Şikâyetçi ve Sanıkların İsim Verilmeden Çağrıldığı.....	41
109-Tanıklık Görevinin Önemine dair İhtaratin Eksik Yapıldığı ya da Hiç Yapılmadığı.....	42
110-Tanıklıktan Akrabalık Sebebiyle Çekinme Hakkı Olanlara Hatırlatma Yapılması.....	42
111-Tanıklara Kendisi ya da Akrabaları Aleyhinde Beyanda Bulunmaktan Çekinme Hakkı Konusunda İhtarata Yapılmadığı.....	42
112-Tanıklara Ödenecek Tazminata Hükmedilmediği.....	42

113-5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 53/1 maddesinin uygulanmasında hatalar yapılabilirdiği.....	43
114-Temyiz/İstinaf Dilekçesinin Karşı Tarafa Tebliğ Edilmediği	43
115-Tutanağa Şikâyetçi, Sanık ve Tanığın İmzasının Alındığı.....	43
116-Tutukluluk Durumlarının 30 Günü Aşan Sürelerle Ele Alındığı.....	44
117-Tutuklu İşler ile Acele İşten Sayılan Davaların Adli Tatilde Görülmediği	44
118-Tutuklu İşlerde Tanıklar Hakkında Verilen Zorla Getirme Kararlarında Gereke Gösterilmediği	44
119-Tutuklu Sanıklara Duruşma Günü ve İddianamenin Tebliğ Edilmediği, Süreye Uyulmadığı veya Bu Kapsamda Haklarının Hatırlatılmadığı	44
120-Uzlaştırma ve Ön Ödeme Uygulanmadan Düzenlenen İddianamenin Kabul Edildiği ..	45
121-Uzlaştırma Hükümlerinin Uygulanmasında Zaman Zaman Hatalı Uygulamalar Yapılabilirdiği.....	45
122-Vekâletnamelerin Harçlandırılmadığı	46
123-Yabancı Uyrukluların Özgürlüğünü Kısıtlayan Kararların Bakanlığa Bildirilmediği	47
124-Yakalama Emirlerinin Yasal Unsurları İçermediği.....	47
125-Yargılama Giderleri.....	47
126-Yasal Haklar Hatırlatılmadan veya Müdafii Tayin Edilmeden Sorgu Yapıldığı	48
127-Yazılan Müzekkerelere Yasal Meşruhat Verilmediği.....	50
128-Yoklukta Verilen Beraat ve Düşme Kararlarının Tebliğ Edilmediği	50
129-Yurda Dönmeleri İhtimaline Binaen Sanıklar Hakkında Yakalama Emri Çıkarıldığı	50
130-Yurtdışına Yazılan İstinabe Evrakının Tercüme Usulü	50
131- Zamanaşımı Hükümlerinin Uygulanmasında Hatalar	50
132-Zimmet Defterlerinin Ayrı Ayrı Tutulmadığı	52
133-Zorla Getirme Kararlarında Yasal Unsurlara Yer Verilmediği	52
134-Zorunlu Müdafii Gerektiren Hallerde İddianamenin Tebliği İçin Çıkarılan Davetiyelere/Tutuklu Sanıklara İddianamenin Tebliği Hususunda Gönderilen Müzekkereye Gerekli Meşruhatın Konulmadığı.....	52
135-01.06.2005 Tarihinden Sonra İşlenen Suçlarda Düşme Kararı Yerine Ortadan Kaldırma Kararı Verildiği.....	53
136- Seri Muhakeme Usulünün Uygulanmasında Hatalı İşlemler Yapılabilirdiği.....	53
137- Basit Yargılama Usulünün Yanlış Uygulandığı.....	54
138- Basit Yargılama Usulünde Tebligat İşlemlerinin Usulüne Uygun Yapılmadığı.....	56
139- UYAP Veri Girişlerinin Denetlenmediği.....	55
140- Adli Görüşme Odaları ve Çocuk İzlem Merkezlerinin Kullanılmadığı,.....	57

141- Yazı İşleri Müdürlüklerinin Usulüne Uygun Denetlenmediği ya da Yapılan Denetim Sonucunda Rapor Düzenlenmediği	59
142- Aklama ve Terörizmin Finansmanı Suçlarında Verilen Karar ve Hükümlerin Bildirilmesi	59
143- Aklama ve Terörizmin Finansmanı Suçlarında Verilen El Koyma Kararlarında Hatalı İşlemler Yapılabildiği.....	60
144-Cinsel Dokunulmazlığı Karşı İşlenen Suçlar İle İlgili Yargılamalarda Gerekli Özenin Gösterilmediği.....	60
145- Aile İçi ve Kadına Karşı İşlenen Suçlar İle İlgili Yargılamalarda Gerekli Özenin Gösterilmediği.....	62

1- Acil Korunma Kararlarının Otuz Günlük Yasal Süreyi Aşarak Verildiği

Bir kısım dosyaların tetkikinde, acil korunma kararlarının otuz günü aşacak şekilde verildiği gözlemlenmiştir.

* 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 9/2. maddesi uyarınca acil korunma kararının en fazla otuz günlük süre ile sınırlı olmak üzere verilebileceğinin göz ardı edilmemesi,

2- Adliye Personelinin Yasa Gereği Görevli Olduğu Konularda Bilirkişi Olarak Atandığı

Bir kısım dosyada sonradan zapta geçirilmek üzere kamera kaydına alınan sanığın savunmasının, iş yükü ve kâtip sayısı yetersizliği gerekçe gösterilerek adliyede veya mahkemede görevli başka bir zabıt kâtibinin tutanağa dökümü için bilirkişi olarak tayin edildiği tespit edilmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun duruşma tutanağı başlıklı 219. maddesindeki "Duruşma için tutanak tutulur. Tutanak, mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâtabi tarafından imzalanır. Duruşmada yapılan işlemlerin teknik araçlarla kayda alınması halinde, bu kayıtlar vakit geçirilmeksizin yazılı tutanağa dönüştürülerek mahkeme başkanı veya hâkim ile zabıt kâtabi tarafından imzalanır." yasal düzenleme doğrultusunda işlem yapılarak Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 105/3-d maddesinde öngörüldüğü şekilde duruşma zabıtlarının yazılarak tutanak haline getirilmesinin zabıt kâtiplerinin asli görevleri olduğunun, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 63/1. maddesi gereğince çözümünü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektirmeyen hâllerde bilirkişi tayini yoluna gidilemeyeceğinin hatırdan çıkarılmayarak gereksiz yere yargılama giderine sebebiyet verilmemesi,

3- Akıl Hastası Olduğu Anlaşılan Kişilerin Vesayet Makamına Bildirilmediği

Bir kısım dosyada; sanık, mağdur ve şikâyetçinin dosya içeriğine göre akıl hastası olduğuna dair bilgi bulunmasına rağmen, vesayet makamına ihbarda bulunulmadığı gözlemlenmiş, gereğine tevessül ettirilmiştir.

* 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 405/2. maddesinde öngörülen "Görevlerini yaparlarken vesayet altına alınmayı gerekli kılan bir durumun varlığını öğrenen idari makamlar, noterler ve mahkemeler, bu durumu hemen yetkili vesayet makamına bildirmek zorundadırlar" şeklindeki amir hükmün göz ardı edilmemesi,

4- Arama Kararlarında Yasal Unsurların Bir Kısımına Yer Verilmediği

Sulh Ceza Hâkimliğinin değişik iş kararlarının yapılan incelemede; ... sayılı arama izni verilmesine dair kararlarda, aramanın süresi/aramanın nedenini oluşturan fiil/ele geçirilen eşyaya el konulup konulmayacağı gibi hususlara yer verilmediği anlaşılmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119/2. ve Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği'nin 7. maddeleri gereğince, mahkemelerce verilen arama kararlarında; "Aramanın nedenini oluşturan fiil, aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi ya da eşya, karar veya emrin geçerli olacağı zaman süresi, aranılacak eşyanın elde edilmesi hâlinde el konulup konulmayacağı" hususlarının açıkça gösterilmesi gerektiğinin hatırdan uzak tutulmaması,

5- Asker Kişiler Hakkında Verilen Kararların İlgili Bakanlığa Gönderilmediği

Askerlerin yargılanması sonucunda verilen kararların ilgili bakanlığa gönderilmediği saptanmıştır.

* Subay, astsubay, uzman erbaş, uzman jandarma, sözleşmeli erbaş ve erler ile Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli sivil memurlar hakkında adli merciler tarafından verilen tutuklama, kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar ve iddianameler ile her türlü kesinleşmiş kararların birer suretinin 926 sayılı Kanun'un 65 ve 106. maddeleri ile 1632 sayılı Kanun'un 30. maddesi ve 2803 Sayılı Kanun'un 4. ve EK 10. maddeleri doğrultusunda ilgisine göre Milli Savunma ve İçişleri Bakanlıkları ile asker kişinin mensubu olduğu kuvvet komutanlığına gönderilmesi gerektiğinin unutulmaması,

6- Askerlerin Yargılanması

Askerlik görevini yapmakta olan sanıklar hakkında, üst sınırı iki yılı aşmayan suçlara ilişkin kamu davalarına devam olunduğu tespit edilmiştir.

* 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu'nun 5530 sayılı Kanun'la değişik 20/1. maddesi uyarınca; er, erbaş ve yedek subayların askere girmeden veya silâh altına çağrılmadan önce işledikleri ve üst sınırı iki yılı aşmayan suçlardan dolayı haklarındaki yargılamanın terhis tarihine kadar geri bırakılması gerektiğinin hatırdan tutulması,

7- Baro Pulu Olmayan Vekâletnamelerin İşleme Konuldukları

Sınırlı sayıda olmakla birlikte, avukatlarca mahkemeye sunulan vekâletname ve/veya yetki belgesi asıl ve suretlerinde bulunması zorunlu olan baro pulları mevcut olmadığı hâlde kabul edildikleri ve bugüne değin de eksik olan pulların tamamlanmamış olduğu belirlenmiştir.

* 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 27/3, 56. maddeleri gereğince; avukatlarca vekâletname sunulan mercilerin; pul yapıştırılmamış veya pulu noksan olan vekâletnameler veya örnekleri ile yetki belgesi asıl ve suretlerini kabul edemeyecekleri, bu gibi durumlarda ilgiliye on günlük süre vererek bu süre içinde pul tamamlanmadıkça anılan belgelerin işleme konulamayacağı hususlarındaki yasal zorunluluğun yerine getirilmesinde daha özenli olunması,

8- Bekletici Meselenin Zamanaşımını Durduracağı

Sanık lehine olması nedeniyle her ne kadar kanun yararına bozma yoluna gidilmemiş ise de; 20./... esas sayılı dosyada orman suçuna ilişkin davada, Asliye Hukuk Mahkemesinde aynı yerle ilgili olarak devam eden bir başka davanın mülkiyet açısından bekletici mesele sayılıp sonucunun beklenmesine karar verilmesine rağmen, yargılama sırasında olağan zamanaşımı süresinin dolduğundan bahisle davanın düşmesi yönünde hüküm kurulduğu saptanmıştır.

* 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 67/1. maddesine göre, soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hâllerde; izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar dava zamanaşımının duracağı hususunun dikkatten kaçırılmaması,

9- Beraat Eden Sanığın Gözaltı veya Tutuklulukta Geçen Sürelerle İlgili Olarak Tazminat İsteme Hakkı Olduğunun Kararda Gösterilmediği

Soruşturma veya kovuşturma sırasında kanuna uygun olarak gözaltında kaldıktan veya tutuklandıktan sonra, haklarında beraat kararı verilen ilgililere tazminat isteme hakları bulunduğunun bildirilmediği belirlenmiştir.

* Soruşturma veya kovuşturma sırasında, kanuna uygun olarak gözaltında kaldıktan veya tutuklandıktan sonra, haklarında beraat kararı verilen ilgililerle alâkalı olarak verilen hükümde, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141/2, 232/6. maddelerinde vurgulanan tazminat isteme hakkının belirtilmesi hususunun dikkate alınması,

10- Beraat Kararlarında “Kanıt Yetersizliği” İbaresine Yer Verildiği

Beraat kararlarının hüküm fıkralarında “kanıt yetersizliği, mahkûmiyete yeterli kesin ve inandırıcı deliller elde edilemediği” gibi yasal olmayan tabirlere yer verildiği gözlenmiştir.

* Bu gibi hâllerde, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223/2-e maddesinde yer alan “isnat edilen eylemin sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması” şeklindeki yasal ibareye yer verilmesi,

11- Beraat Kararından Sonra Cumhuriyet Başsavcılığına İhbar

Yargılama sonunda, sanıkların yüklenen suç işlemediklerinin sabit olması gerekçesiyle beraat kararı verildiği hâlde, gerçek faillerin zamanaşımı süresine kadar aranıp

bulunması hususunda Cumhuriyet başsavcılığına ihbarda bulunulmadığı anlaşılmış, gereğine tevessülü sağlanmıştır.

*** Yargıtay 13. Ceza Dairesinin 11.07.2012 gün 2012/13891 esas ve 2012/16225 sayılı kararında da belirtildiği üzere; haklarında dava açılan sanıkların yüklenen suçlu işlemediklerinin sabit olması sebebiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223/2-b maddesi uyarınca beraat kararı verilen hallerde, gerçek failerin tespiti yönünden müruruzaman haddine kadar olayın Cumhuriyet başsavcılığınca takibi gerektiğinin unutulmaması,**

12- Bilirkişi Tayinine İlişkin Usule Aykırı Hareket Edildiği

Bilirkişi atanması ile ilgili bazı hususlarda emredici usul kurallarına aykırı davranıldığı, bu cümleden olarak;

a) Genel ve hukukî bilgi ile çözülebilecek hususlarda bilirkişi tayin edildiği, şöyle ki;

20./...esas sayılı dosyada; zimmet suçundan yapılmakta olan yargılama sırasında, "Dosyaya ibraz edilen belgeler ve tanık beyanları ile sanıkların kasıtları nazara alınarak zimmetleri olup olmadığının ve zimmet mevcut ise niteliğinin belirlenmesi" maksadıyla bilirkişilerden mütalâa alındığı,

b) İşin ehli olmayan yazı işleri müdürü, kâtip, mübaşir vb. kişilerin bilirkişi olarak görevlendirildiği/dinlendiği, örneğin;

20./...esas sayılı dosyada hırsızlık konusu bileziğin değerinin tespiti için kuyumcu yerine yazı işleri müdürünün bilirkişi olarak tayin edildiği,

c) Bir kısım dosyada; raporunu hazırlaması istenilen bilirkişilere, görevini ne kadar süre içinde yerine getireceğinin belirtilmediği, bazılarında ise verilen sürede vazifesini yerine getirmeyen bilirkişilerin istemleri üzerine görev sürelerinin gerekçesiz olarak uzatıldığı,

ç) ... Bölge Adliye Mahkemesinin yargı çevresi esas alınmak suretiyle Bilirkişilik Bölge Kurulu tarafından düzenlenen listelerde yer almayan bilirkişilere yemin verilmediği, bazı yemin tutanaklarına da bilirkişinin imzasının alınmadığı,

d) Bazı bilirkişi atama kararlarında, bilirkişiye yapacağı işin tam ve ayrıntılı olarak anlatılmadığı,

e) Moleküler genetik inceleme yapılmasına ilişkin bazı kararlarda, inceleme ile görevlendirilen bilirkişinin gösterilmediği, bir kısmında ise, ilgilinin adı, soyadı, adresi ve doğum tarihi bilgilerinin de belirtildiği,

f) Yargılama sırasında akıl hastalığı şüphesi bulunan sanıkların bu durumlarının tespitine yönelik olarak alınacak rapora esas olmak üzere bilirkişiye yasa dışı tabirlerin yöneltilmesi yerine "sanığın ceza ehliyetinin belirlenmesinin/akıl hastası olup olmadığının tespitinin" istendiği,

g) Aklama ve terörizmin finansmanı suçlarında maddi ve ekonomik değerlerin suçla irtibatlandırılmasında yaşanan güçlükler, suçun konusu ile maddi unsurunu oluşturan mali

hususların tespitinin özel bir uzmanlık gerektirmesi nedeniyle bu tip suçlarda ihtisas sahibi olan Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığından analiz ve inceleme istenebileceği düşünülmeksizin yetersiz ve konusunda uzman olmayan bilirkişilerden rapor alınması yoluna gidilerek atılı suçların tespitinde zorluklar yaşandığı,

Görölmüştür.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 63. maddesinin 1. fıkrasının son cümlesi ve yerleşmiş Yargıtay uygulamaları gereğince; hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukukî bilgi ile çözümlenmesi olanaklı olan konularda bilirkişi dinlenemeyeceğinin göz önünde bulundurulması,

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 63/1. maddesi gereğince, çözümlü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde, ihtisas sahibi olan kişilerin bilirkişi olarak seçilmesine özen gösterilmesi,

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 66/1. maddesinin amir hükmüne göre, bilirkişinin işin niteliğine göre üç ayı aşmayacak şekilde tayin edilen sürede raporunu vermeye mecbur olduğu, bu sürenin ancak özel sebepler zorunlu kıldığında ve bilirkişinin istemi üzerine, kendisini atayan merciin gerekçeli kararıyla en çok üç ay daha uzatılabileceği dikkate alınarak ve tespit edilen sürede görevini yerine getirmeyen bilirkişi hakkında anılan Kanun'un 66/2. maddesinde yazılı yaptırımların uygulanabilmesine olanak sağlanması açısından, bundan böyle sürenin belirlenmesinde ve uzatılmasında yasaya uygun hareket edilmesi,

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 64/6. maddesi gereğince, listelerde yer almamış bilirkişilerin görevlendirilmeleri hâlinde, kendilerine yemin ettirilmesi ve yeminin yapıldığına ilişkin tutanağın hâkim, zabıt kâtibi ve bilirkişi tarafından imzalanması gerektiğinin bilinmesi,

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 66/1. maddesi uyarınca, bilirkişiye yapacağı işlerin ayrıntılı ve açık bir şekilde yazılı olarak bildirilmesi gerektiğinin unutulmaması,

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 79 ve Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik'in 13. maddeleri gereğince, moleküler genetik inceleme kararlarında, inceleme ile görevlendirilen bilirkişinin belirtilmiş olmasına ve bilirkişiye gönderilen örneklerle ilgili olarak hâkimlikler, mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıklarınca gizliliği sağlamak ve karışıklığa yer vermemek için gerekli her türlü tedbir alınarak, bedeninden örnek alınan kişinin adı, soyadı, adresi ve doğum tarihi bildirilmeksizin ve bunlara karşılık gelmek üzere bir kod sistemi uygulanmak suretiyle gönderilmesine özen gösterilmesi,

Sanığın ceza ehliyetinin değerlendirilmesi davaya bakan hâkime ait olduğundan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 32. maddesinin hangi fıkrasının uygulanması gerektiğinin saptanması açısından, “sanığın suç tarihi itibarıyla işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayıp algılayamadığı veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin ne derecede azalmış olduğunun” tespiti için, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 74/1. maddesi gereğince, “şüphelinin/sanığın akıl hastası olup olmadığı, akıl hastası ise ne zamandan beri hasta olduğu ve bunun, kişinin davranışları üzerindeki etkilerinin ne olduğu” şeklindeki soruların tevcih edilmesi hususunda özen gösterilmesi,

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 231/1-(g) bendi ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 23.02.2021 tarih ve 155/1 sayılı Genelgesi uyarınca, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı suçlarında

karmaşık olan bağlantıların ortaya çıkarılması ve toplanan delillerin birbirleriyle irtibatlandırılması için MASAK Başkanlığından analiz ve inceleme istenebileceğinin hatırdan çıkarılmaması,

13- Bozmanın Onu Temyiz Etmeyenlere Sirayeti İçin İnfaza Vermeme

Birden çok sanıklı dosyalarda; mahkûm edilenlerden birisinin temyizi üzerine, hakkındaki karar kesinleşen diğer hükümlüler yönünden de neticenin beklendiği, dolayısıyla ilamın infaza verilmediği anlaşılmıştır.

*** Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 26.01.2010 gün 2009/7-260 esas, 2010/2 karar sayılı içtihadına göre “Hükmü temyiz etmeyen sanığın, sirayet nedeniyle bozma kararının sonucundan yararlanabilmesi için öncelikle bozma kararına uyulması ve cezanın uygulanmasında önceki hükmü temyiz eden diğer sanık lehine yeni bir karar verilmesi zorunlu olduğu,” bu nedenle ileride vuku bulacak bozma kararının onu temyiz etmeyen diğer sanıklara da teşmil edilmesinin bir istisna olması karşısında, bu gibi hâllerde, hakkındaki hüküm kesinleşen diğer sanıklar yönünden ilamın infaza verilmesini geciktirmeye imkân veren herhangi bir düzenleme bulunmadığından, ilamların infaza verilmesinde aksamaya yol açılmaması,**

14- Bozma Kararına Karşı Şikâyetçi ve Mağdurun Diyeceklerinin Tespiti İçin Çağrıldığı

Bozma kararına karşı diyeceği sorulmak üzere, müdahil sıfatı bulunmayan mağdur ve şikâyetçinin davetiye ile duruşmaya çağrıldığı veya bu maksatla istinabe yoluna başvurulduğu görülmüştür.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 307/2. maddesinde bozmadan sonra kimlere tebligat yapılacağı sayıldığından, bunlar arasında yer almayan şikâyetçi veya mağdurun, katılan sıfatı bulunmadıkça bu tür bir çağrı kâğıdı gönderilmesinden veya bulunduğu mahalde istinabe edilmesinden kaçınılması,**

15- Cezaların Hesaplanmasında ve Adli Para Cezalarının Ertelenmesinde Yanılığa Düşüldüğü

Yargı yetkisi ve takdir hakkı kapsamı dışında kalan, cezaların tertibi, hapis cezasından çevrilen adli para cezasının ertelenmesi ve açılan davaların tamamına karar verme yönünden yanılığa düşülebildiği;

Bu bağlamda,

a) Asliye Ceza Mahkemesinin 20../... esas sayılı dosyasında, TCK’nın 151/1. maddesi gereğince verilen 100 gün adli para cezasının, günlüğü 20 TL’den 2.000 TL yerine 1.000 TL,

b) Asliye Ceza Mahkemesinin 20../... esaslı dosyasında, genel güvenliği kasten tehlikeye sokmak suçu nedeniyle TCK’nın 170/1-a. maddesi gereğince verilen 6 ay hapis cezasının, TCK’nın 62/1. maddesi ile 1/6 oranında indirilmesi ile 5 ay yerine 2 ay 15 gün,

Olarak belirlendiği,

c) Asliye Ceza Mahkemesinin,

- 20../... esaslı dosyasında, taksirle ölüme neden olmak suçundan TCK'nın 85/1. maddesine göre belirlenmesi gereken temel ceza saptanmadan, 62. maddeye göre 1/6 oranında indirim yapılarak 1 sene 8 ay hapis cezası verildiği,

- 20../... esas sayılı dosyasında, 21.10.2006 tarihinde işlenen suçlar nedeniyle sanık (O.Ö.) hakkında TCK'nın 125/3-a, 43/2, 265/1, 6136 sayılı Yasanın 15/1, TCK'nın 53/1, 54/1, 63/1, sanık (S.Ö.) hakkında ise TCK'nın 125/3-a, 43/2, 53/1, 63/1. maddelerinin tatbiki talebiyle 11.04.2007 günü açılan kamu davasının yapılan ve 14.05.2009 tarihinde bitirilen yargılamada, 6136 sayılı Yasanın 15/1. maddesinden hüküm kurulmadığı,

- Asliye Ceza Mahkemesinin 20../... esas sayılı 04.01.2009 günü işlenen hırsızlık suçu ile ilgili dosyasında, TCK'nın 142/1-b, 35/2, 62. maddeleri uyarınca sanık (R.K.)'ya verilen 7 ay 15 gün hapis cezasının 4.500 TL adli para cezasına çevrilmesini müteakip, TCK'nın 51/1. maddesi gereğince tecil edildiği,

Gözlenmiş, kesinleşen ilamlar sonuç itibariyle sanık lehine olduğu için kanun yararına bozma yönünde herhangi bir işlem yapılmamıştır.

*** Hapis cezaları hesaplanırken, tecil işlemleri uygulanırken ve açılan davalar hakkında karar verilirken 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 51, 52, 61, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223. maddeleri göz önünde bulundurularak, yargı kararlarının saygınlığı ile güvenilirliğine zarar verecek, suistimal şüphesi doğuracak ve giderek tevessülata yol açacak bu kabil hatalardan kaçınılıp, adalet duygusunun zedelenmesinin de önüne geçilmesi,**

16- 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 81. maddesi Kapsamındaki Fizik Kimliğinin Tespitine Yönelik Verilerin İmhası Hususunda Gereken Hassasiyetin Gösterilmediği

Üst sınırı iki yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlarla ilgili beraat veya ceza verilmesine yer olmadığına ilişkin karar verilip kesinleştiğinde; sanığın kimliğinin tespitine yönelik soruşturma aşamasında alınan fotoğrafı, beden ölçüleri, parmak ve avuç içi izi, bedeninde yer almış olup teşhisini kolaylaştıracak diğer özellikleri ile sesi ve görüntülerinin imhası için bahse konu kararların Cumhuriyet başsavcılığına gönderilmediği gözlenmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 81/1, 2 ve Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğinin Tespiti Hakkındaki Yönetmelik'in 16. maddeleri gereğince; "Üst sınırı iki yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı...", yapılan yargılama neticesinde "...Beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilip kesinleşmesi hâllerinde söz konusu kayıtlar Cumhuriyet savcısının huzurunda derhâl yok edilir ve bu husus tutanağa geçirilir" şeklindeki amir hükmün uygulaması konusunda hassasiyet gösterilmesi,**

17- Cumhuriyet Savcısının Sanık Lehine Temyizden Feragati

Sanık lehine kanun yoluna başvuran Cumhuriyet savcısının bilahare bu talebinden vazgeçtiğinden bahisle dosyanın merciiine gönderilmediği saptanmış, gereğine tevessül ettirilmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 266/1. maddesi amir hükmüne nazaran, Cumhuriyet savcısı tarafından sanık lehine yapılmış olan başvurudan ancak onun rızası ile vazgeçilebileceğinden, bu husus göz önüne alınmadan kararın kesinleştirilmesine imkân olmadığının bilinmesi,**

18- Çağrı Kâğıdı İle Gelmeyen Tanıklara Ceza Verilmediği

Meşruhatlı çağrı kâğıdı tebliğine rağmen duruşmaya gelmeyen tanıkların zorla getirilmeleri hâlinde, sebep olduğu giderler takdir edilerek yasal yaptırımın tatbik edilmediği tespit edilmiştir.

*** Kovuşturmaların kısa sürede neticelenmesini temin bakımından, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 44. maddesi uyarınca gelmemelerinin sebep olduğu giderler takdir edilerek, kamu alacaklarının tahsili usulüne göre kendilerine ödettilmesi hususunda duyarlı davranılması,**

19- Çağrı Kâğıdına Meşruhat Verilmediği

Bazı dosyalarda; tutuksuz sanıklar ile şikâyetçiye ve tanıklara çıkartılan davetiye/çağrı kâğıtlarına usulüne uygun meşruhat konulmasında her zaman titiz davranılmadığı belirlenmiştir.

(... esas sayılılar)

*** Tanıklara ve tutuksuz sanıklara gönderilecek davetiye/çağrı kâğıtlarının, tanıklar için 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 43. maddesi hükmü çerçevesinde düzenlenmesine, bu şekilde tebligata rağmen gelmeyen tanıklara aynı Kanun'un 44. maddesinin tatbikine olanak sağlanmasına, sanıklar için anılan Kanun'un 145 ve 176/1-2. maddesi gereğince icap eden uyarının yazılmasına, şikâyetçiler için de ilgili Kanun'un 233. maddesi delaletiyle tanıklara ilişkin hükümlerin uygulanmasına özen gösterilmesi,**

20- Çocuk Koruma Kanunu Uyarınca Hükmedilen Tedbir Kararlarının, Yasal Süre İçerisinde Sosyal Çalışma Görevlisine İncelettirilmediği

Çocuk Mahkemesinin 20../... esas sayılı dosyalarında, korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında verilen koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının en geç üç ay içinde mahkemede vazifeli sosyal çalışma görevlisine incelettirilmesi işleminin yapılmadığı veya bu süreyi aşan müddetlerle icra ettirildiği izlenmiştir.

*** 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 8/2 ve Çocuk Koruma Kanunu'na Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in 18/4, 5. maddelerindeki amir düzenlemelere uyulmasında özen gösterilmesi,**

21- Çocuk Mağdur ve/veya Psikolojisi Bozulan Mağdurun Kovuşturma Aşamasında Birden Fazla Tanık Olarak Dinlenmesi

...Çocuk Mahkemesinin 20../... esas sayılı dosyasının incelenmesinde, işlenen suçun etkisiyle psikolojisinin bozulduğu dosyada mevcut uzman doktor raporuyla saptanan mağdur çocuğun kovuşturma aşamasında hiçbir gerekçe gösterilmeden, değişik celselerde tanık olarak birden ziyade ifadesine başvurulduğu anlaşılmıştır.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236/2 ve Çocuk Koruma Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 13/5. maddesi uyarınca, işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş mağdur çocuğun bu suça ilişkin kovuşturma aşamasında tanık olarak bir defa dinlenebileceğinin, ancak maddi gerçeğin ortaya çıkartılması açısından zorunluluk arz eden bir durum var ise bunun gerekçesinin ara kararlarında belirtilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

22- Çocuk Mağdurların Tanık Olarak Dinlenmesi Esnasında Görüntü veya Seslerinin Kayda Alınmadığı

Çocuk Mahkemesinin 20../... esas sayılı dosyalarında, mağdur çocukların tanık olarak dinlenmesi esnasında görüntü veya seslerinin kayda alınmadığı beyan ve müşahede olunmuştur.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236/1. maddesi delaletiyle aynı Yasa'nın 52/3-a ve Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmelik'in 9. maddesi uyarınca, mağdur çocukların tanık olarak dinlenmeleri sırasında görüntü veya seslerinin kaydedilmesinin zorunlu olduğunun dikkate alınması,**

23- Çocuk Mahkemelerinin Yargı Alanı

20../... esas sayılılarda, il çocuk mahkemesinin yargı alanının il asliye ceza mahkemesinin yargı alanı ile sınırlı olduğu nazara alınmadan ilçe asliye ceza mahkemelerinden görevsizlik kararı ile gönderilen dosyaların yargılamalarına devam edildiği gözlenmiştir.

*** 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 25/1 ve 27/1. maddeleri uyarınca kurulan il çocuk mahkemelerinin yargı sınırı il asliye ceza mahkemesinin yargı alanı ile sınırlı olduğundan ilçe asliye ceza mahkemelerinin görevsizlik kararının usule uygun olmadığının dikkate alınması,**

24- Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkındaki Duruşmalara Cumhuriyet Savcısının İştirak Ettiği

Suçta sürüklenen çocuklar hakkında 15.07.2005 tarihinden sonra yapılan (ağır cezalı suçlar hariç) bir kısım duruşmalara Cumhuriyet savcısının da iştirak ettiği tespit edilmiştir.

*** 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 25/1. maddesi ile Geçici 1. maddenin 1 ve 3. fıkraları uyarınca; suça sürüklenen çocuklar hakkında çocuk mahkemelerinde veya bu mahkemeler kurulup göreve başlayıncaya kadar görevli mahkemelerde (ağır cezalı suçlar hariç) yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısının bulunmayacağına ilişkin hükme uyulması,**

25- Çocukların Yasaya Aykırı Olarak Tutuklandığı

On beş yaşını doldurmamış çocuklar ile ilgili olarak verilen tutuklama kararlarında, yasada öngörülen süre koşulunun gözetilmediği belirlenmiştir.

* On beş yaşını doldurmamış çocuklar hakkında üst sınırı beş yılı aşmayan özgürlüğü kısıtlayıcı cezayı gerektiren fiillerden dolayı soruşturma ve yargılama aşamasında tutuklama kararı verilemeyeceğine dair 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 21. maddesi ile Çocuk Koruma Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik'in 11. maddesi hükmünün göz ardı edilmemesi,

26- Çok Sanıklı Davalarda, Hakkında Delil Toplanmayan Sanıklar Yönünden Tefrik Kararı Verilmediği

Birden fazla sanığı olan dosyalarda, sanıklara isnat edilen eylemlerin birbirleriyle ilintisi olduğu ve biri diğerinin sonucunu etkileyecek halde bulunduğu konusunda bir gerekçe gösterilmeden sorgusu yapılamayan sanık hakkındaki dava tefrik edilmeksizin, bu sanığın aranması amacıyla yargılamanın sürdürüldüğü belirlenmiştir.

* Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin ihlal edildiğinin tespitine dair AIHM'nin 12325/86 başvuru no'lu ve 27.11.1991 tarihli KEMMACHE ve FRANSA davası kararında da belirtildiği üzere bu gibi hâllerde; bu sanıklar yönünden davanın tefrikine karar verilmesi, haklarında hüküm kurmaya elverişli delil bulunan sanıklar için ise gereken kararın ittihazi ile davanın tümüyle zamanaşımına uğramasına neden olunmaması,

27- Denetim Süresinin Belirlenmesinde Hata

... Ceza Mahkemesinin 20../... esas sayılı dosyasında, 01.01.2014 tarihinde işlenen yaralama suçundan verilen neticeten 1 yıl 10 ay 15 gün hapis cezasının TCK 51/1. maddesi uyarınca ertelendiği ve denetim süresinin 1 yıl olarak belirlendiği görülmüştür.

* 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 51/3. maddesi uyarınca cezası ertelenen hükümlü hakkında, bir yıldan az, üç yıldan fazla olmamak üzere, bir denetim süresi belirleneceği ve bu sürenin alt sınırının, mahkûm olunan ceza süresinden az olamayacağına dair amir hükme riayet edilmesi,

28- Dizi Listelerinin Düzenlenmediği

Dava dosyalarının diğer bir mahkeme veya mercie tevdiî ya da gönderilmesi sırasında, dizi listelerinin tanzim edilmediği görülmüştür.

* Evrak kaybı ihtimalinin önlenmesi ve sorumlularının tespiti bakımından Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 168. maddesinde öngörüldüğü şekilde dizi listesi düzenlenmesi ve zabıt kâtabi tarafından imzalanması hususunda titiz davranılması,

29- Dosyaların Duruşma Kaçağı Olarak Kaldığı

... Ceza Mahkemesinin 20./... esas sayılı dosyalarının ... – ... tarihleri arasında duruşma kaçağı kaldığı gözlemlenmiştir.

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 142. maddesi uyarınca dosyaların belirlenen günde duruşmaya çıkartılmasına azami titizliğin gösterilmesi, davanın süratle sonuçlanmasını önleyen ve sorumluluğu da davet edebilecek benzeri hatalardan özenle kaçınması,**

30- Dosyaların Düzensiz Tutulduğu

Dosyaların içindeki evrakın, cins ve ilgi gözetilmeden geliş sırasına göre dizildiği, duruşma tutanaklarının arasına rapor, müzekkere, davetiye ve dilekçe gibi belgelerin geliş güzel konulduğu görülmüştür.

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 167/1, 3-a, b, c, ç, d maddesinin uygulanmasına özen gösterilerek dosya tetkikinde kolaylık sağlanması,**

31- Kanun Yoluna Başvurulan Dosyaların Merciiine Gönderilmesinde Gecikmeler Yaşandığı, Dosya Gönderme Formunun Düzenlenmediği, Dosyaların Görevsiz Dairelere Gönderildiği

Kanun yoluna başvuru 20./... esas sayılı dosyalarda, tebliğ işlemlerinin tamamlanmasına rağmen temyize/istinafa gönderilmesinde (...) ilâ (...) varan sürelerle gecikmeler yaşandığı,

Dosyaların temyize/istinafa sevkleri sırasında “dosya gönderme formu” düzenlenmediği,

Suç tiplerinin UYAP ortamında eksik ya da yanlış girilmesi sonucu dosyaların Bölge Adliye Mahkemesinin görevsiz dairesine gönderildiği,

Tespit edilmiştir.

*** Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 26.05.1993 tarih ve 13645/88 Başvuru No'lu BUNKATE ve HOLLANDA ile 11.10.2001 tarih ve 49468/99 Başvuru No'lu DÍAZ RUANO ve İSPANYA kararlarında değinildiği üzere; yargılamada makul süre bakımından dikkate alınacak dönemin, başvuruçunun gözaltına alındığı tarihte başlayıp Yüksek Mahkemenin son kararını verdiği tarihe kadar devam ettiğinin kabul edildiği, bu nedenle kanun yoluna başvuruçuların gecikmeli olarak gönderilmesinin AIHM Sözleşmesi'nin 6/1. maddesinde yazılı makul sürede yargılama ilkesine aykırılık teşkil edeceği göz önünde bulundurulurak;**

Temyiz/İstinaf edilen dosyaların Yargıtaya/Bölge Adliye Mahkemesine sevkleri sırasında, Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 168'nci maddesinde belirtildiği şekilde dosya gönderme formu ile birlikte zamanında gönderilmesi gerektiğinin nazara alınması,

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5. maddesinde açıklandığı üzere; kovuşturmanın başından itibaren kalem hizmetlerinin titizlikle ele alınarak usulüne uygun bir şekilde UYAP üzerinden yürütülmesi, kovuşturmalara ilişkin tüm veri girişinin ve bu verilerde meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıtların zamanında, doğru ve eksiksiz biçimde yapılması,

32- Dosyaların Yeterince İncelenmemesi Sonucu Hatalar Yapılabildiği

Dosyaların zaman zaman yeterince incelenememesi sonucu, yargılamanın uzamasına yol açabilecek hatalı uygulamalar yapılabildiği, bazı tensip ve ara kararlarının davaların kısa sürede sonuçlandırılmasını ve olayın aydınlatılmasını sağlayacak şekilde oluşturulmadığı, delillerin parça parça toplandığı, usul hükümlerine riayette gereken titizliğin gösterilmediği;

Bu cümleden olarak;

a) Arızî ve anî bir durum olmadan duruşmasına çıkılan bir kısım dosyada, oturumların tetkik vesilesiyle ertelenebildiği,

b) Münhasıran keşfe muallâk olan dosyada, “keşif gününün gelecek celse tayinine” şeklinde ara kararları kurulduğu,

c) Keşif yapılması gerektiği kabul edilen bir kısım dosyada, kimi zaman keşif günü verildiği hâlde değişik gerekçelerle (müracaat edilmediği, bilirkişi bulunamadığı, hava muhalefeti v.s) icra edilmemek suretiyle oturumların ... aya varan sürelerle ertelendiği,

ç) İş durumu da elvermesine rağmen, kimi zaman duruşmaların (5-7) aya varan sürelerle talik edildiği,

d) Bir kısım dosyada aynı bina içerisinde bulunan birimlerden istenilen dosya ve belgelerin mübaşir vasıtasıyla elden celp edilerek incelenmesi yerine yazılan müzekkerelerin tekidi yoluna gidildiği,

e) 20./.... değişik iş sayılı dosyada; Belediye Başkanlığı tarafından verilen idarî para cezasına itiraz hakkında 17.11.2003 tarihinde tensip zaptı yapılarak cezayı veren kurumdan encümen kararı ve konuya ilişkin diğer belgelerin istenmesine karar verildiği halde, müzekkerelerin yazılmasının unutulduğu, bilahare 23.03.2005 günü durumun fark edilerek muamelenin yerine getirildiği bu süre zarfında dosyanın işlemsiz kaldığı,

f) 20./.... esas sayılı dosyada; 14.10.2005 tarihli celsede sanığın annesi (M.Ş.)'nin tanık olarak celp edilmesi üzerine tanıklıktan çekinme hakkını kullandığını bildirdiği halde, 4 celse sonra aynı kişinin tekrar tanık olarak çağırılması nedeniyle duruşmaya yeniden gelmek durumunda kaldığı, nitekim 23.03.2006 tarihli celsede bahse konu tanığın mahkemeye tekrar tanıklık yapmayacağını bildirdiği,

g) 20./.... esas sayılı dosyada; sanık müdafisine istek üzerine üst üste dört celse beyanda bulunmak üzere mehil verilip oturumların ertelendiği, herhangi bir beyanda bulunmamasına ve bir talebi de olmamasına karşın, takip eden oturumda bu kez de esas hakkında savunma yapması için mehil tanındığı,

ğ) Bir kısım dosyada, sanıklar hakkında çıkartılan yakalama emirlerinin akıbetlerinin makul sürelerle sorulması yerine beklenilmesi ile yetinildiği yahut 1 yıl ve aşan süreler geçtikten sonra akıbetlerinin araştırıldığı,

h) 20../.... esas sayılı dosyasının 21.09.2010 tarihli oturumunda gelmeyen tanıklar (M.Ö.) ile (M.A.)'nın zorla getirilmesine karar verilmesi yerine, sanık vekiline adı geçen tanıkların hazır edilmesi konusunda süre verilip bu nedenle oturumun 27.11.2010 tarihine ertelendiği gibi, takip eden celsede de gelmeyen tanıkların hazır edilmesi konusunda sanık vekili (A.Ö.)'ya tekrar mehil verildiği,

ı) 20../.... esas sayılıda, reşit olan mağdureyi zorla kaçırmaya teşebbüs suçundan görülmekte olan davada, 08.12.2005 tarihinden beri yakalamalı olarak aranan (K.A.)'nın adresinin başka kurum veya kuruluşlardan (SGK, TEDAŞ, belediye başkanlığı, seçim müdürlüğü, telefon şirketleri, bankalar gibi) araştırılması hususu değerlendirilmeden Cumhuriyet başsavcılığından yakalama akıbetlerinin sorulması ile yetinildiği,

i) 20../.... esas sayılıda, iddianamede adları geçen tanıklardan (M.K.)'nin 21.12.2005 tarihli tensip zaptı ile çağırıldığı halde diğer tanık (İ.Ç.)'nin 10 celse sonra 09.07.2007 tarihinde çağırılabilirdiği,

j) Basit yargılama usulüne tabi dosyaların tetkikinde;

aa) esas sayılılarda, tebligat işlemleri tamamlandığı halde duruşma açılmadığı gibi denetim tarihine kadar bir karar da verilmediği,

bb) ... esas sayılılarda ise, tebligat işlemleri tamamlandıktan sonra ancak ... aya/güne varan süreler geçtikten sonra karar verilebildiği,

Anlaşılmıştır.

*** Bilindiği üzere; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın, "Hak arama hürriyeti" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında; "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir",**

"Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması" kenar başlıklı 141. maddesinin son fıkrasında "Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir.

"Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Adil yargılanma hakkı" kenar başlıklı 6. maddesinin birinci bendinin birinci cümlesinde "Herkes, gerek medenî hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezaî alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir. (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/1 maddesi hükmüne aykırı davranıldığı ve davanın makul bir süre içinde karara bağlanmadığı gerekçesi ile devletimiz aleyhine tazminatla sonuçlanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 17 Nisan 2012 tarihli ÇATAL - TÜRKİYE davası)

"5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 190/1. maddesinde "Duruşmaya, ara verilmeksizin devam edilerek hüküm verilir. Ancak, zorunlu hallerde davanın makul sürede sonuçlandırılmasını olanaklı kılacak surette duruşmaya ara verilebilir."

Hükümlerine yer verilmiştir.

Hâkimlerin yargısal görevlerini etkin, adilane ve makul süre içerisinde yerine getirmelerine ilişkin 6 Mart 2019 tarihinde Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunca kabul edilen Türk Yargı Etiği Bildirgesi ile 2003/43 Sayılı Birleşmiş Milletler Bangalore Yargı Etiği İlkelerine uygun davranılması,

Bu itibarla;

Duruşmalara çıkılmadan önce, dosyaların iyi bir şekilde okunarak, benzeri hatalara ve bunun neticesinde adaletin gecikmesinden dolayı yakınmalara neden olunmaması,

Davaların makul sürede neticelendirilmesi ile delillerin hızlı ve etkin olarak toplanması prensibine de ters düşen bu hatalı uygulamanın terki ile kanıtların mümkün olan en kısa sürede, baştan, beraber toplanıp değerlendirilmesine ve adaletin en kısa zamanda tecellisine duyarsız kalınmaması,

Basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verilen dosyalarda, CMK'nın 251. maddesi doğrultusunda gerekli tebligat işlemleri yapıldıktan sonra, dosyanın sürüncemede kalmaması ve yargılamanın makul sürede sonuçlanmasının temini bakımından duruşma açılıp açılmayacağı hususunda gecikmeksizin karar verilmesi, duruşma açılmayacakların derhal karara bağlanması,

Kabul edilebilir bir arızî sebep veya geçerli mazeret olmaksızın davaların makul bir sürede sonuçlandırılmaması yüzünden Devletimizin eleştirilere ve yaptırımlara muhatap olduğunun hatırdan çıkarılmaması,

33- Duruşma Listesinin Yapılmadığı

... Ceza Mahkemelerinde duruşma listesinin yapılmadığı gözlenmiştir.

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 166. maddesi gereğince duruşmalı işlerde mübaşir tarafından; mahkemesi, mağdur, şikâyetçi, sanık ve vekillerinin isimleri ile duruşma tarih ve saatini gösterecek şekilde bir liste düzenlenerek duruşma salonu dışında herkesin görebileceği bir yere asılması gerektiğinin bilinmesi,

34- Duruşma Saati İle Davetiyeye Yazılan Saatin Farklılık Arz Ettiği

Asliye Ceza Mahkemesine ait 20../.... esas sayılılarda, tensip zaptında tayin edilen duruşma saati ile duruşma davetiyesindeki saatin farklı olduğu tespit edilmiştir.

* 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 9/3 ve Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 166. maddesi nazara alınarak tarafların ve müdafilerin adliye koridorlarında lüzumsuz yere beklemelerinin veya duruşma saatini kaçırmaları nedenleriyle haklı sızlanmaların önüne geçilmesi,

35- Duruşma Saatinin Tüm Dosyalarda Aynı Olduğu

Tüm dosyalarda celse saatinin aynı olarak yazıldığı gözlenmiştir.

* 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 9/3 ve Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 166. maddesi ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun

28.12.1981 gün ve 1-338 esas, 644 karar sayılı içtihadı uyarınca, duruşma tarihi ile birlikte oturum saatinin de her dosya için ayrı ayrı belirtilmesi gerektiği dikkate alınarak, tarafların ve müdafilerin adliye koridorlarında lüzumsuz yere beklemelerinin ve haklı sızlanmalarının önüne geçilmesi,

36- Duruşma Tutanağının Başlığının veya İçeriğinin Usulüne Uygun Şekilde Yazılmadığı

Duruşma tutanağının başlığında duruşmanın yapıldığı mahkemenin adı, oturum tarihleri ile duruşmaya çıkan hâkim, Cumhuriyet savcısı veya zabıt kâtibinin ad ve soyadının yazılmadığı,

Bir kısım duruşma tutanağı içeriğine de oturumlara katılanların sadece sıfatlarının yazılmasıyla yetinildiği,

Anlaşılmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 220. maddesi gereğince, duruşma tutanağının başlığında duruşmanın yapıldığı mahkemenin adı, oturum tarihleri ile hâkim, Cumhuriyet savcısı ve zabıt kâtibinin adı ve soyadının yazılması gerektiğinin bilinmesi,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 221/1-a maddesi uyarınca, duruşma tutanağı içeriğinde duruşmalara katılan sanığın, müdafin, katılanın, vekilinin, kanunî temsilcinin, bilirkişinin, tercümanın, teknik danışmanın adı ve soyadının yer alacağına dair amir hükmün göz ardı edilmemesi,

37- Duruşma Tutanakları ve Kararlarda Hâkim-Zabıt Kâtibi İmzalarının Bulunmadığı

Bazı oturum tutanakları ile kararların, hâkim ve/veya zabıt kâtibî tarafından ıslak ya da elektronik imza ile imzalanmasının unutulduğu görülmüştür.

* Duruşma tutanaklarının ispat kuvvetine ilişkin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 222. maddesinin uygulanmasına işlerlik kazandırılabilmesi için, duruşma tutanaklarının ve kararların hâkim ve zabıt kâtibî tarafından imzalanması zorunluluğunu öngören aynı Yasa'nın 219 ve 232/4-7 maddeleri ile elektronik imza kullanımına ilişkin 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. maddelerinin göz önünde tutulması,

38- Duruşma ve Keşif Tutanakları ile Gerekçeli Kararların Matbu Olarak Düzenlendiği veya Kararların Yeterli Gerekçeyi İçermediği

Duruşma ve keşif tutanakları ile gerekçeli kararların şablon olarak önceden hazırlanarak boşlukların bilahare el yazısı ile doldurulması suretiyle tanzim edildiği,

Bir kısım kararların, hükme esas alınan ve reddedilen deliller değerlendirilmeden ve tartışılmadan "Sanığın atılı suçu işlediği sabit olduğundan, ya da işlediğine dair kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden" şeklinde ibareler kullanılarak, yeterli gerekçeye yer verilmeden oluşturulduğu,

Gör÷lmüştür.

* Duruşma tutanaklarının ve bunun devamı niteliğinde olup, dosya içeriğini yansıtan gerekçeli kararın (keza bu kapsamda keşif tutanaklarının) önceden matbu şekilde hazırlanarak, boşlukların el yazısı ile doldurulması suretiyle ikmal edilmesinin Yargıtay 10. Ceza Dairesinin 15.03.2005 tarih ve 2004/23311 esas, 2005/2689 karar sayılı ve 7. Ceza Dairesinin 28.02.2005 tarih ve 2004/28592 esas, 2005/1153 sayılı kararlarında bozmaya konu edildiği hususuna dikkat edilmesi ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 219, 221, 231 ve 232. maddelerine aykırılık teşkil eden ve sorumluluğu doğurabilecek nitelikteki bu tür uygulamadan kaçınılması,

Anayasa'nın 141, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 34 ve 230. maddelerinde düzenlenen kararların gerekçeli olarak yazılması gerektiği hususundaki amir hükmün ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2014/15-460 esas ve 2015/198 karar sayılı ilamının da göz önünde bulundurulması,

39- Duruşmalarda Ses ve Görüntü Kaydedici Aletlerin Kullanılmasına İzin Verilmesi

Bir kısım ceza mahkemesinde gör÷lmekte olan davalarda oturum başladıktan sonra duruşma salonunda ses ve görüntü alıcı aletlerin kullanılmasına izin verilmesi sonucu özellikle kamuoyunca takip edilen davalara ait kayıtların medya organlarında yer aldığı gör÷lmüştür.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 183. maddesi gereğince yargılama sırasında duruşma salonunda (Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 180/5, 196/4. maddelerinde belirtilen hâller dışında) her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletlerin kullanılmasına izin verilmemesi gerektiği, bu hususa ilişkin Türk Ceza Kanunu'nun 286 ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 205. maddelerinin göz önünde tutulması,

40- Emanet Eşyasının Tasfiyesine Yönelik İşlem Yapılmadığı

Emanete ait eşya ve/veya para hakkında karar verildiği hâlde ilgili büroya müzekkerenin yazılmadığı veya kararda bir hüküm bulunmadığı izlenmiştir.

* Suç Eşyası Yönetmeliği'nin 15, 16 ve 17. maddeleri uyarınca, emanet eşyası hakkındaki kararların süresinde ilgili büroya gönderilmesi ile emanet eşyaları hakkında bir karar verilmesinin de unutulmaması,

41- Engel Hâli Bulunmayan Tanığın Yeminsiz Dinlenildiği

Bir kısım dosyada, engel hâli olmadığı belirtilen tanıkların yemini yaptırılmaksızın dinlenildiği saptanmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 45 ve izleyen maddelerindeki sarahat doğrultusunda engel durumu bulunmayan tanıkların yeminleri yaptırılmak suretiyle beyanlarının tespiti,

42- Etkin Pişmanlık Hükümlerinin Uygulandığı Örgütlü Suçlarda Denetimli Serbestlik Tedbirine Hükmedilmediği,

... Ceza Mahkemesinde 20../... esas sayılı etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanmasına karar verilen suç işlemek amacıyla örgüt kuran, yöneten veya örgüte üye olan ya da üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen veya örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden sanık hakkında denetimli serbestlik tedbirine hükmedilmediği gözlenmiştir.

*** 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 221/5 maddesinde belirtildiği üzere; "Etkin pişmanlıktan yararlanan kişiler hakkında bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbirine hükmolunur. Denetimli serbestlik tedbirinin süresi üç yıla kadar uzatılabilir."** şeklindeki yasa hükmünün uygulanması gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,

43- Evrakın Geç İşleme Konulduğu

Bazı dosyalarda, iddianamenin kabulü kararı, istinabe ya da Yargıtay bozma ilamının UYAP'tan mahkemeye ulaşması ile tensip tarihi arasında (...) ilâ (...) güne ulaşan sürelerde gecikmelere sebebiyet verildiği saptanmıştır.

*** Mahkemeye intikal eden iddianame ve istinabe evrakı ile Yargıtaydan bozularak gelen dosyaların, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/1. maddesindeki davaların makul sürede bitirilmesi kuralına uygun olarak hâkim ya da yetkili yazı işleri müdürünün havalesini takiben lazım gelen tensip ve sair muamelelerin yapılmasında gecikilmemesi,**

44- Evrakın UYAP'a Aktarılmadığı veya Hâkim Havalesinin Bulunmadığı

İstinabe evrakı veya esas dosyasına giren belge ve yazıların taranarak UYAP'a kaydedilmediği anlaşılmıştır.

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5. maddesinde belirtildiği üzere; Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin (UYAP) tüm ülke çapında tam olarak 01.09.2008 tarihinden itibaren kullanılmaya başlanmasıyla birlikte kalem hizmetlerinin yapılmasında kullanılan defter ve kartonlar ile diğer işlemlerin, UYAP ortamında oluşturulması ve yapılması esası benimsendiğinden; dilekçe veya belgelerin mümkünse dijital ortamda alınarak, mümkün değilse okunaklı bir şekilde taranarak zamanında, doğru ve eksiksiz biçimde UYAP'a kaydedilmesi, bu kaydın tarihinin havale tarihi olarak kabul edilmesi,**

45- Fiziki Olarak Kapatılan Evrak Kaydının UYAP'tan Kaldırılmadığı

Asliye Ceza Mahkemesine ait 20../..., Sulh Ceza Hakimliğine ait 20../... ve İcra Ceza Mahkemesine ait 20../... değişik iş sayılı dosya kaydının fiziki olarak kapatılmasına karşın, UYAP sisteminden kaldırılmaması nedeniyle derdestler arasında gözüktüğü saptanmıştır.

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5. maddesi ile Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığının 10.11.2011 tarih ve 124-1 sayılı Genelgesi uyarınca, tüm işlemlerin UYAP üzerinden yapılması, işlemlerin yerinde, zamanında, doğru, eksiksiz bir biçimde ve UYAP üzerinden yürütülüp**

yürütülmediğinin denetlenmesi, bu suretle doğabilecek hak kayıplarının önüne geçilmesi gerektiğinin hatırdan çıkartılmaması,

46- Gerekçeli Kararların ‘Görüldü’ye Gönderilmemesi

Asliye Ceza Mahkemesince ittihaz olunan kararların yargı çevresi içerisinde buldukları Ağır Ceza veya Asliye Ceza Mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığına kanun yolu incelemesi için gönderilmediği/süresinde gönderilmediği belirlenmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 35/2, 38, 273/3. maddeleri uyarınca, kararların görüldü yapılmak üzere süresi içinde merciiine sevk edilmesine ehemmiyet verilmesi,**

47- Geri İstenmesi ve UYAP’a Kaydedilmesi Unutulan Yakalama Kararları

Zamanaşımı nedeniyle düşme kararı verilen ya da yakalama emrinin yerine getirildiği dosyalarda, sanıklar hakkında çıkartılan yakalama emirlerinin geri istenmesinin unutulduğu,

Yakalama emrinin fizikî ortamda kolluğa gönderildiği, ancak zamanında UYAP kaydına işlenmediği ya da ilgili mahkeme tarafından bu kayıtların UYAP ortamında oluşturulmadığı,

Aranan şahsın yakalama işlemini müteakip aynı gün içerisinde KİHBİ’de silme işlemi yapıldığı hâlde, UYAP üzerindeki arama kaydının hâlen devam ettiği ve yakalama kararının kaldırılmadığı veya gecikmeler olduğu,

Tespit edilmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 90/6. maddesi ve Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik’in 5. maddesi gereğince, sistemin sağlıklı bir şekilde işlemesi ve herhangi bir haksız yakalamaya sebebiyet verilmemesi için, UYAP’a verilerin güncel ve seri olarak girilmesi, formların ilk olarak UYAP ortamında oluşturulması, belgelerin adli kolluğa fizikî olarak gönderilmesi uygulamasından vazgeçilmesi, yakalanmış veya hakkında açılmış dava ile ilgili düşme kararı verilmiş kişilerin UYAP’taki aranma bilgisi kaydının da zamanında kaldırılması büyük önem taşımakta olup, aksi takdirde kayıtların güncellenmemesi, yakalama emrine konu edilen müzekerelerin zamanında kaldırılmaması sonucu haksız yakalama ve gözaltılara sebebiyet verilebileceği, bunun da sorumluluk doğuracağına nazara alınması,**

48- Getirtilen Dosyaların İade Edilmediği

Görülmekte olan dava ile ilgisi nedeniyle diğer mercilerden getirtilen dosya ve belgelerin, karar verilip hüküm kesinleşmiş olmasına rağmen, alındıkları yere iade edilmedikleri görülmüştür.

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik’in 253 ve 259/3-c maddeleri gereğince işi biten dosya ve belgelerin gecikmeksizin merciiine iade edilerek, gerektiğinde kolaylıkla ulaşılmaya yardımcı olunması,**

49- Gıda Maddeleri Tüzüğüne Muhalefet Suçlarında Bakanlığa Bilgi Verilmediği

Umumun sıhhatine ait davalarda verilen hükümlerin kesinleşmesini müteakiben bir suretinin, Sağlık Bakanlığına gönderilmediği tespit edilmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 36/1 ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu'nun Ek 3. maddesi gereğince, bu Kanun kapsamına giren ve umumun sıhhatine ilişkin davalarda verilen hükümlerin kesinleştikten sonra birer suretlerinin Sağlık Bakanlığına gönderilmesi gerektiğinin unutulmaması,

50- Gizli Yapılması Gereken Duruşmaların Açık Yapıldığı

Suçta sürüklenen çocuklar ile ilgili davaların duruşmalarının açık yapıldığı anlaşılmıştır.

* 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 42. maddesi yollaması ile çocukların duruşmalarının mutlaka kapalı yapılacağını, hükmün dahi kapalı oturumda açıklanacağını düzenleyen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 185. maddesi yanında Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 14.01.2020 gün 2017/21001 esas ve 2020/763 karar sayılı ilamının da uygulamada nazara alınması,

51- Görev Hususu Dikkate Alınmadan Yargılamaya Devam Olunduğu

Ağır Ceza Mahkemesine ait 20./... esas sayılıda; taksirle bir kişinin ölümüne ve bir kişinin yaralanmasına sebebiyet vermekten TCK'nın 85/2 maddesinden açılan davada, yaralanan kişinin şikayetçi olmadığı, bu anlamda davanın Asliye Ceza Mahkemesinin görevi kapsamına girdiği gözetilmeden yargılamaya devam edildiği,

Asliye Ceza Mahkemesine ait 20./... esas sayılıda, kamu görevlisinin sahteciliği suçundan TCK'nın 204/2 maddesinden açılan davanın Ağır Ceza Mahkemesinin görevi kapsamına girdiği gözetilmeden yargılamaya devam olunduğu,

Anlaşılmıştır.

* 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 10 ve devamı ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 3. ve 5. maddeleri gereğince, kamu düzenine ilişkin olduğundan göreve ilişkin incelemenin titizlikle ve öncelikle yapılması,

52- Harç Tahsil Müzekkerelerinin Yazılmadığı

Hükmün kesinleşmesine karşın, bir kısım dosyada harç tahsil müzekkerelerinin yazılmasının veya mercieine gönderilmesinin unutulduğu anlaşılmıştır.

* Yargılama giderlerinin ne şekilde tahsil edileceğine dair 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 324 ve müteakip maddeleri uyarınca işlem yapılması suretiyle doldurulacak tahsil müzekkerelerinin gereği için ilgili mercie gönderilmesinin ihmal edilmemesi,

53- Hedef Sürelerin Tatbikine İlişkin Usule Aykırı Hareket Edildiği

Hedef sürelerin tatbiki ile ilgili bazı hususlarda emredici usul kurallarına aykırı davranıldığı, bu cümleden olarak;

a) Tespit edilen hedef sürelere uyulması hususunda gerekli hassasiyetin her zaman gösterilemediği,

b) Bir kısım dosyada; hedef süreyi belirtir belgenin, çağrı kâğıdı ya da davetiye ekine eklenmediği, bir kısım dosyada da çıkarılan davetiye ya da çağrı kâğıtlarına gerekli bildirim şerh düşülmediği,

c) Komisyon başkanlığınca her yıl ocak ayı sonu itibarıyla hedef sürelerin gerçekleşmesinde yaşanan gecikmelerin sebepleri ve çözüm önerilerine ilişkin hazırlanması gereken raporların hazırlanıp ilgili mercilere gönderilmediği veya gecikmeli olarak gönderildiği,

Tespit edilmiştir.

* 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 28/2-7. fıkraları ile 23.06.2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince soruşturma, kovuşturma veya yargılamaların tamamlanmasında gözetilen, ilgililer için yasal hak doğurmayan yargısal süreçleri iyileştirmeyi amaçlayan hedef süre uygulamasına riayet edilmesinde hassas davranılması,

23.06.2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 7/2. fıkrasında yer alan "Ceza Mahkemelerinde, sanık, müdafî veya kanuni temsilcisine iddianame ekinde hedef süreyi içeren belge gönderilir; şikâyetçi, mağdur, suçtan zarar gören, malen sorumlu veya vekiline ise duruşma gününü bildiren çağrı kâğıdıyla gönderilir." ve aynı Yönetmelik'in 7/5. fıkrası gereğince "Yargılamaya ilişkin olarak ilgililere verilecek olan tevzi formlarında veya yapılacak bildirimlerde "Belirtilen sürede soruşturmanın/yargılamanın sonuçlandırılması hedeflenmekte olup, bu hedefin gerçekleştirilmesinde tarafların ve avukatların katkı ve desteği büyük önem arz etmektedir. Taraflardan kaynaklanan sebeplerle meydana gelen gecikmelerin hedef sürenin hesabında dikkate alınmadığı da göz önünde bulundurularak, bu hususlara hassasiyet göstermenizi rica ediyoruz." açıklamasına yer verilir." şeklindeki düzenlemelere uygun hareket edilmesi,

23.06.2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 8/3. fıkrasında ayrıntılarına yer verilen raporun hazırlanıp ilgili mercilere gönderilmesinde hassasiyet gösterilmesi,

54- Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına İlişkin Hatalı Kararlar Verilebildiği

Bir kısım dosyada, şartları oluşmadığı halde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesi uyarınca hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına dair karar verildiği ve/veya denetim süresinin belirlenmesinde hatalar yapılabildiği,

Şöyle ki;

a) Asliye Ceza Mahkemesi 20./... sayılıda, yapacak nitelikte emval veren ağaç kesme suçundan yapılan yargılama sonunda, sanığın kamunun uğramış olduğu zararı tamamen gidermediği veya 5271 sayılı CMK'nın 231/9. maddesi gereğince, sanık hakkında kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşulu da öngörülmediği halde, neticeten hükmolunan 200,00 TL adli para cezası,

b) Asliye Ceza Mahkemesi 20./...sayılıda, görevi kötüye kullanmak suçundan yapılan yargılamada, sanığın Asliye Ceza Mahkemesinin 27.02.2004 tarih 2003/830 esas 2004/165 karar sayılı ilamıyla görevi kötüye kullanmak suçundan 08.03.2004 tarihinde kesinleşen ertelenmiş para cezasına mahkûm olduğu ve henüz silinme şartlarının oluşmadığı nazara alınmaksızın sanık hakkında verilen 5 ay hapis cezası,

Hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair karar verildiği,

c) 25.07.2010 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6008 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile değişik 5271 sayılı Kanun'un 231/6. maddesi gereğince, 25.07.2010 tarihinden sonra verilen "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına" dair kararlarda sanıktan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını kabul edip etmeyeceğinin sorulmadığı,

ç) ... Ceza Mahkemesinin 2011/346, 416 esas sayılı dosyalarında, hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına dair karar tesis edilen suçta sürüklenen çocuklar için, denetim süresinin 5 yıl olarak tayin edildiği,

Saptanmıştır.

*** Daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmuş olanlar ile suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararı, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen gidermemiş kişiler hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesinin olanaklı olmadığının bilinmesi,**

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 6008 sayılı Kanun ile değişik 231/6-son maddesi gereğince, sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceğinin anımsanması,

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 23. maddesinin "Çocuğa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda, Ceza Muhakemesi Kanunundaki koşulların varlığı halinde, mahkemece hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Ancak, bu kişiler açısından denetim süresi üç yıldır." hükmüne dikkat edilmesi,

55- Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına İlişkin Kararlarda Seçenek Yaptırımlara Yer Verildiği

Asliye Ceza Mahkemesinin 20./... esas sayılı dosyasında, sanığa verilen kısa süreli hapis cezasının para cezasına çevrilmesine ya da iki yılın altındaki hapis cezasının ertelenmesine karar verildikten sonra CMK'nın 231/6. maddesine göre hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği belirlenmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesinin 7. fıkrasında yer alan "Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez." hükmü gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılması durumunda hapis cezasının para cezasına veya diğer seçenek yaptırımlara çevrilme imkânının bulunmadığının unutulmaması,

56- İcra (Ceza) Mahkemesinde Şikâyetçiye Duruşma Gününün Davetiye İle Bildirildiği

İcra (Ceza) Mahkemesine ait 20./... esas sayılı dosyalarda, doğrudan mahkemeye verilen (tevzi dışı) şikâyet dilekçesinin alınması üzerine bir gün tayin edilip şikâyetçinin imzasının alınmadığı, davetiye ile duruşma gününün bildirildiği belirlenmiştir.

* İcra ve İflas Kanunu'nun 349/1. maddesi uyarınca, dilekçeyi alan mahkemenin duruşma için hemen bir gün tayin edip şikâyetçinin imzasını alacağı ve sanığa çağrı kâğıdı göndereceğinin uygulamada nazara alınması,

57- İcra (Ceza) Mahkemelerinde, Şikâyetten Vazgeçme, Duruşmaya Katılmama ve Borcun Ödenmesi Hâllerinde Hatalı Karar Verilmesi,

İcra Ceza Mahkemesine ait 20./... esas sayılı dosyada, şikâyetçi veya vekili duruşmaya gelmediği durumda "şikâyet hakkının düşürülmesi" yerine "davanın düşürülmesine"

20./... esas sayılıda, sanık hakkındaki şikâyetten vazgeçildiği hâlde "davanın düşürülmesi" yerine şikâyetçinin "şikâyet hakkının düşürülmesine",

20./... esas sayılıda ise, borcun ödenmesi sebebiyle "davanın düşürülmesi" yerine, şikâyetçinin "şikâyet hakkının düşürülmesine",

Hükmolunduğu anlaşılmıştır.

* 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nun 354/1. maddesi gereğince, şikâyetten vazgeçme ya da borcun itfa edilmesi durumunda açılan davanın düşürülmesine; şikâyetçinin mazeretsiz olarak duruşmaya gelmemesi ve vekil de göndermemesi hâlinde ise aynı Kanun'un 349/6. maddesi mucibince "şikâyet hakkının düşürülmesine" karar verilmesi gerektiğinin hatırdan tutulması,

58- İcra (Ceza) Mahkemelerinde Yasa Yolunun Belirtilmesinde Hata Yapıldığı

İcra (Ceza) Mahkemelerinde disiplin ve tazyik hapsine dair kararlara karşı başvurulacak yasa yollarının yanlış belirtildiği izlenmiştir.

* 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nun (14.04.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6217 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile değiştirilen) 353/1. maddesinin, "İcra mahkemesinin verdiği tazyik ve disiplin hapsine ilişkin kararlara karşı, tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde itiraz edilebilir. Mahkeme itirazı incelemesi için dosyayı o yerde icra mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini

izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde icra mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde Asliye Ceza Mahkemesine, İcra Mahkemesi hâkimi ile Asliye Ceza Mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın Asliye Ceza Mahkemesine gönderir” hükmünün uygulanmasında daha özenli olunması,

59- İcra Müdürlüğünden İstenen Dosyaların Makul Sürede İncelenerek İade Edilmediği

İcra müdürlüğünden istenen dosyaların makul bir süre içinde tetkik edilerek iadesi yoluna gidilmeyip, “delil olarak alıkonulmasına” şeklindeki ara kararı ile mahkeme dosyası içinde tutulduğu belirlenmiştir.

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik’in 253 ve 259/3-c maddeleri gereğince yargılama sırasında icra müdürlüğünden getirilen dosyaların öncelikle incelenerek, gerekli bilgilerin tutanağa geçirilmesinden sonra icra dosyasının ilgili dairesine gönderilerek oradaki işlemlerde bir gecikmeye sebebiyet verilmemesi,

60- İdarî Yaptırım ve/veya Yasaklanmış Hakların Geri Verilmesine İlişkin Kararlara Yapılan İtirazların Esas Defterine Kaydedildiği

İdarî yaptırım kararlarına ve/veya yasaklanmış hakların geri verilmesine ilişkin itirazların, esasa kaydedilerek işleme tâbi tutuldukları beyan ve müşahede edilmiştir.

* Özel yasaları uyarınca itiraz üzerine incelenmeleri icabeden işler ile ilgili kararların 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 223. maddesinde yazılı hüküm niteliğini taşıyor olması ve Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik’in 156. maddesinin göz önünde bulundurulması bu tür evrakın esas defteri yerine değişik işler defterine kaydedilmesi gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,

61- İdari Para Cezalarına İtiraz Üzerine Verilen Kesin Nitelikteki Kararların İtirazı Kabil Olarak Verildiği

Sulh Ceza Hâkimliği 20./... değişik iş sayılılarda; 15.000 TL ve altındaki idari para cezalarına yapılan itirazlar üzerine verilen kararların kesin nitelikte olmalarına karşın itiraza tabi tutuldukları anlaşılmıştır.

* 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 28/son maddesindeki (14.04.2011 tarihinde yürürlüğe giren 02/03/2024 tarih ve 7499 sayılı Yasa’nın 37. maddesi ile değişik) “Onbeş bin Türk Lirası dâhil idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararlar kesindir.” amir hükmünün uygulamada göz ardı edilmemesi,

62- Duruşmaların Başlangıcında Usuli Eksiklikler Yapılabildiği

Bazı davalara ait duruşmaların başlangıcında usul hükümlerinin eksik tatbik edilebildiği, bu cümleden olmak üzere;

a) esas sayılılarda, iddianamenin kabulü kararının okunup açıklanmadığı ya da bu hususun gecikmeli olarak yerine getirildiği,

b) esas sayılılarda, iddianamenin/görevsizlik/yetkisizlik/son soruşturmanın açılması kararının içeriğindeki eylemler ve deliller ile suçlamanın hukuki niteliğinin okunup açıklanmadığı veya bu hususun gecikmeli olarak ifa edildiği,

c) esas sayılılarda, duruşmalara çağrılan tanık ve/veya bilirkişilerin gelip gelmedikleri saptanmadan başlanıldığı ya da bu hususun gecikmeli olarak yerine getirildiği,

Saptanmıştır.

* Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 25.11.2019 tarih ve 2015/28148 esas, 2019/37643 karar sayılı bozma ilamı da dikkate alınarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 191/1. maddesinde yer alan "... Mahkeme başkanı veya hâkim, duruşmanın başladığı, iddianamenin kabulü kararını okuyarak açıklar..." amir hükmüne uyulması,

Yargıtay 2. Ceza Dairesinin 22.10.2019 tarih ve 2019/4991 esas, 2019/15985 karar sayılı bozma ilamı da nazara alınarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 191/3-b maddesinde yer alan "İddianame veya iddianame yerine geçen belgede yer alan suçlamanın dayanağını oluşturan eylemler ve deliller ile suçlamanın hukuki nitelendirmesi anlatılır." şeklindeki amir hükmüne riayet edilmesi gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,

* Duruşmalara başlama yöntemini düzenleyen Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 191/1.maddesindeki "... Çağrılmış tanık ve bilirkişilerin gelip gelmedikleri saptanarak duruşmaya başlanır..." hükmünün titizlikle uygulanması ve bu kapsamda tanıkların beyanı alınmadan önce, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 191. maddesindeki usule uygun olarak tanık yoklaması yapıldıktan sonra duruşma salonundan dışarı çıkarılmaları ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 52. maddesindeki usule uygun olarak her tanığın ayrı ayrı ve sonraki tanıklar yanında bulunmaksızın dinlenmesine yönelik usul hükümlerine riayet edilmesi,

63- İddianamenin Değerlendirilmesi Kararlarında Gecikmeler Yaşandığı

Bir kısım dosyada, iddianamenin mahkemeye ulaştığı günden itibaren 15 günlük yasal değerlendirme süresinin sona erdiği tarih ile değerlendirme tarihi arasında (...) gün ilâ (...) güne varan sürelerde gecikmelere sebebiyet verildiği yapılan kalem denetiminde belirlenmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 174/1. maddesi gereği iddianamenin ve soruşturma evrakının mahkemeye ulaştığı tarihten itibaren 15 gün içinde soruşturma evresine ilişkin bütün belgeler incelendikten sonra, iadesi gereken iddianamelerin eksik veya hatalı noktalar belirtilmek suretiyle iadesi, aynı Kanun'un 174/3. maddesi gereği bu süre sonunda iade edilmeyen iddianameler kabul edilmiş sayılacağından lâzım gelen tensip ve sair muamelelerin bir an önce yerine getirilerek yargılamanın uzamasına yol açabilecek bu kabil hatalı uygulamalardan kaçınılması,

64- İddianamenin Sanığa/Mağdur/Şikâyetçiye Tebliğ Edilmediği

...Ceza Mahkemesine ait 20../... esas sayılı dosyaların incelenmesinde, çağrı kâğıdı ile birlikte iddianamenin, sanığa/mağdura/şikâyetçiye tebliğ olunmadığı görülmüştür.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 176/1 ve 233/1. maddeleri gereğince iddianamelerin sanıklara tebliğ olunacağı ve kovuşturma evresine geçildiğinde çağrı kâğıdına ekleneceğinin, ayrıca iddianameye ilişkin bilgiler ile duruşma tarihinin; telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi iletişim bilgilerinin dosyada bulunması hâlinde bu araçlardan yararlanılmak suretiyle de sanık ile mağdur veya şikâyetçiye bildirileceğinin bilinmesi, bu hususu düzenleyen AİHS'nin 6/3-a maddesinin gözetilmesi,

65- İlamların İnfaza Geç Verildiği

Mahkûmiyet hükmü içeren bir kısım dosyada, karar tarihinden itibaren 6 aydan 1 yıla varan süreler geçmesine karşın, hükümlerin kesinleştirilmesi için gerekli işlemlerin yapılmadığı,

Bazı dosyalarda da kesinleşmiş mahkûmiyet hükümlerini içeren ilamların infaza verilmesinde gecikmelere neden olunduğu,

Tespit edilmiştir.

* Bilindiği üzere; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin Uygulanması Hakkındaki Kanun'un 4. maddesinde yer alan "Mahkûmiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunamaz." düzenlemesi gereğince, sanıkların yokluğunda verilen hükümlerin tebligat işlemlerinin en kısa zamanda yerine getirilmesi için gereken çabanın gösterilmesi suretiyle, adaletin tecellisinin gecikmesine neden olan ve sorumluluğu müstelzim bulunan benzeri tutum ve davranışlardan kaçınılması,

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 36/2, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin Uygulanması Hakkındaki Kanun'un 5. maddeleri gereğince; mahkemelerden veriliş kesinleşen ilamların en geç bir hafta içinde infaza verilmesinin temini ile sorumluluğu gerektirebilecek bu tür gecikmelerin önüne geçilmesi,

66- İlânen Tebligatta Kararın Mahkeme Divanhanesine Asılması

Sanığın yokluğunda verilen kararın, basın yoluyla tebliğ edilmesine rağmen, hüküm örneğinin mahkeme divanhanesine asılmadığı anlaşılmıştır.

* Sanığın yokluğunda verilen hüküm basın yoluyla ilân edildiğinde, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 29/2 ve izleyen maddesi gereğince tebliğ olunacak evrak ve ilân suretinin mahkemenin herkes tarafından kolayca görülebilecek bir yerine asılması gerektiğinin anımsanması,

67- İletişimin Denetlenmesi Kararlarında Yasal Unsurların Bulunmadığı

Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi kararlarında yasal unsurların tamamına yer verilmediği saptanmıştır.

* İletişimin tespiti dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi kararlarında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 21.02.2014 tarih ve 6526 sayılı Yasa'nın 12. maddesi ile değişik 135/4 ve 6. maddelerinde belirtilen tüm hususların bulunmasının zorunlu olduğunun bilinmesi,

68- İnfaz Edilip İade Edilen İlamların Tetkikinde Hatalarla Karşılaşıldığı

İlamların mahkeme kararına uygun olarak infaz edilip edilmediğinin kontrolünün yapılmadığı belirlenmiştir.

* 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 5. maddesinde "Mahkeme, kesinleşen ve yerine getirilmesini onayladığı cezaya ilişkin hükmü Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir." hükmü uyarınca infaz edilerek mahkemesine iade edilen infaz evrakının titiz bir şekilde incelenip hatasız olanların dosyasına takılması, noksanlık veya fazlalık bulunanların ise gereği için Cumhuriyet başsavcılığına tevdi edilmesi hususunda gereken hassasiyetin gösterilmesi,

69- İnfaz Hâkimliği Tarafından Verilen Kararlarda Yasal Olmayan Tabirlere Yer Verildiği

İnfaz Hâkimliğine ilişkin incelenen 20../... sayılılarda olduğu gibi hükümlünün şikâyeti üzerine yapılan inceleme sonunda; "karar verilmesine yer olmadığına, kaldırılmasına, görevsizliğine, kabulüne" şeklinde kararlar verildiği belirlenmiştir.

* 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar başlıklı 6. maddesinde belirtildiği üzere infaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir." amir hükmü karşısında yasada belirtilen tabirlerin kullanılmasına dikkat edilmesi,

70- İnfaz Hâkimliğine Ait Kararların Tebliğ Edilmediği

İnfaz Hâkimliğine ait dosyaların tetkikinde;

a) Denetim döneminde verilmiş tüm kararların ilgililere tebliğ edildiğine dair herhangi bir kayıt ve belge bulunmadığı gibi tebliğ işlemlerinin yerine getirilip getirilmediğinin de araştırılmadığı,

b) Keza, itiraz yetkisi bulunan Cumhuriyet savcısına da verilen kararların tamamının görülmek üzere tevdi edilmediği,

Anlaşılmıştır.

* 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 6/5-6. maddesi gereğince; infaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından tebliğinden itibaren yedi gün içinde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebileceğinden, kararların usulünce şikâyetçiye tebliğ edilmesi ve Cumhuriyet savcılarına da görülmek üzere verilmesi, bunlara ilişkin tebligat evrakı ile "görüldü" şerhini taşıyan kararların da dosyasında saklanması, ilgililerin yasal haklarını kullanmalarına imkân vermesi bakımından, tebliğ işlemlerinin takibiyle yerine getirilmesine özen gösterilmesi,

71- İnfaz Hâkimliğinde, Disiplin Cezalarına İtirazların İncelenmesinde Hatalar Yapılabildiği, Disiplin Cezası Niteliğinde Olmayan Şikâyetlerin Zamanında İncelenmediği

“İnfaz Hâkimliğinin 20../... sayılı dosyalarında disiplin cezası niteliğindeki kararlara karşı şikâyette bulunan hükümlü ve tutukluların savunmaları alınmadan ya da talep ettikleri deliller toplanıp değerlendirilmeden, 20../... sayılılarda ise disiplin cezası niteliğinde olmayan şikâyetler hakkında herhangi bir araştırma yapılmamasına rağmen yasal sürenin geçmesinden ve şikâyetin konusuz kalmasından sonra karar itihaz olunduğu müşahede olunmuştur.”

*** 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 5/son maddesindeki “Şikâyet yoluna başvurulması, yapılan işlem veya faaliyetin yerine getirilmesini durdurmaz.” ve 6/2 maddesindeki “Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında resen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir.” hükümlerinin daima hatırd tutularak telafisi imkânsız mağduriyetlere neden olmaktan kaçınılması,**

72- İstinabe Evrakında Makul Süre ile Duruşma Günü Tayini

Ceza mahkemelerine ait istinabe evrakının incelenmesinde; arada uygun süre bulunmasına rağmen, duruşma günü tayin edilirken, istinabe talebinde bulunan mahkemenin belirlediği güne yetiştirilmesi hususunda gereken titizliğin gösterilmediği müşahede edilmiştir.

*** Duruşma günü tayin edilirken istinabe talebinde bulunan mahkemenin belirlediği celse tarihinin göz önünde bulundurulması suretiyle gereksiz taliklere sebep olunmaması, aksine davranışın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/1. maddesindeki davaların makul sürede bitirilmesi kuralına aykırı olacağı hususunun gözden irak tutulmaması,**

73- Sulh Ceza Hâkimliğinin İdari Para Cezalarına İtirazlara Dair Bir Kısım Dosyalarında Tebliğ İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Yapıldığı

Sulh Ceza Hâkimliğinin 20../... değişik iş sayılı dosyalarında yetkili kamu kurumlarınca Kabahatler Kanunu uyarınca verilen idarî para cezasına itiraz dilekçelerinin bir örneğinin ilgili kuruma,

Sulh Ceza Hâkimliğinin 20../... değişik iş sayılı dosyalarında da itiraz dilekçesi üzerine idari yaptırım kararını uygulayan kuruma müzekkere yazılarak itiraz dilekçesine karşı beyanları ile itiraza ilişkin tüm bilgi ve belgelerin mahkemeye gönderilmesinin istenildiği halde gelen müzekkere yanıtı ve ilgili belgeler itiraz edene,

Tebliğ edilmeksizin dosya üzerinden karar verilerek sonuçlandırıldığı müşahede edilmiştir.

*** 5326 sayılı Kabahatler Kanunu uyarınca yapılan itirazların usulden kabulü üzerine aynı Yasanın 28. maddesinin 2, 3 ve 4. fıkraları gereği işlem ifasına özen gösterilmesi,**

74- İtirazın Yanlış İncelendiği

Hâkim veya mahkeme kararlarına karşı itiraz dilekçelerinin ilgili hâkim veya mahkeme tarafından öncelikle incelenmeksizin, doğrudan itirazı incelemeye yetkili mercie gönderildiği tespit edilmiştir.

*** Belirtilen durumlarda; itirazı inceleme yetkisinin kararı veren mercie ait olduğu, itirazı yerinde görmesi hâlinde kararı kendisinin düzeltereği, yerinde görmezse en çok üç gün içinde itirazı incelemeye yetkili mercie göndermesi gerektiğinin bilinmesi, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun bu hususu düzenleyen 268. maddesinin 2. fıkrası doğrultusunda işlemlerin ifası,**

75- Kabule Değer Sayılamayacak Temyiz/İstinaf İsteminin Reddi

Bir kısım evrakta, kabule değer sayılamayacak olan temyiz/istinaf dilekçesinin reddi yerine dosyanın doğrudan Yargıtaya/Bölge Adliye Mahkemesine sevk olunduğu anlaşılmıştır.

*** Kararların bir an önce kesinleştirilmesi için, bu gibi hallerde, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 276/1. fıkrası uyarınca, mahkemece "Temyiz/İstinaf dilekçesinin reddi" yolunda bir karar verilmesi ve yargılamanın makul süre içinde bitirilmesini öngören AİHS'nin 6/1. maddesi doğrultusunda yargılamanın gereksiz yere uzatılmasına neden olunmaması,**

76- Kalemde Yapılan Tebligat Usulü

Kalemde tebliğ yapan memurların tebligat evrakında isim, soy isim ve imzasının bulunmadığı, tebliğ yapılan kişinin kimlik bilgilerinin de tam olarak tespit edilmediği gözlenmiştir.

*** İşlemlerin sürüncemede kalmaması ve tarafların gereksiz masraf yapmamaları için ilamların ya da duruşma gününün kalemde memur vasıtası ile tebliğinde, ileride çıkabilecek ihtilâflar da düşünülerek, Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in 35 ve 36. maddeleri uyarınca tebliğin kimlik tespiti akabinde yapılması, düzenlenecek tebellüğ belgesine de 7201 sayılı Tebligat Yasası'nın 19.03.2003 tarih ve 4829 sayılı Kanunun 7. maddesi ile değişik 23/9. maddesi uyarınca tebliğ yapan memurun adı ve soyadı ile imzasının tamamının derc edilmesinin usul ittihazı, mümkün ise ibraz olunan kimliklerin fotokopilerinin evraka eklenmesi,**

77- Karar Başlığına "Türk Milleti Adına Karar Verildiği"nin Yazılmadığı- Hükümlerde Suç Yerinin ve Zaman Diliminin Gösterilmediği

Bazı kararların başına "Türk Milleti adına" verildiğinin yazılmadığı,

Ayrıca beraat dışındaki bir kısım hükümlerde suç yerinin ve zaman diliminin karar başlığında belirtilmediği,

Görülmüştür.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 232/1, 2-c maddesi amir hükümlerine riayet edilerek, suçun işlendiği yer ve zaman diliminin karar başlığına**

yazılmamasını bozma nedeni sayan Yargıtay 13. Ceza Dairesinin 10.03.2016 tarih ve 2016/2503 esas, 2016/4174 karar sayılı ilamının da dikkate alınması,

78- Kararlarda Hangi Kanun Yoluna ve Mercie Başvurulacağı ve Müracaat Süresinin Belirtilmediği

Kararlarda ilgililerin hangi yasa yoluna ve mercie, ne şekilde başvuracağı ile müracaat süresinin ne olduğunun açıklanmadığı ve/veya yanlış gösterildiği belirlenmiştir.

* Anayasa'nın 40/2 ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 34/2, 232/6, 291/1. maddeleri gereğince, kararlarda ilgililerin hangi kanun yollarına ve mercilere başvuracağı, müracaat süresi ve şeklinin, ayrıca sürenin ne zaman işlemeye başlayacağı yazılmasında hassasiyet gösterilmesi,

79- Kararlarda Sanığın Açık Kimliğinin Yazılmadığı

Mahkûmiyet hükmünü içeren kararların birçoğunda, sanığın sadece ad, soyad ve adresinin yazılması ile yetinildiği görülmüştür.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 232/2-b maddesi uyarınca, hatalı infaza sebebiyet verilmemesi ve ceza yerine getirme fişinin tüm bilgileri ihtiva edecek şekilde düzenlenebilmesi için, sanığın açık kimliğine dair nüfus kaydındaki diğer bilgilerin de gerekçeli kararlara yazılmasına özen gösterilmesi, konu ile ilgili olarak Yargıtay 11. Ceza Dairesinin 12.09.2019 gün ve 2019/4319 esas, 2019/6182 karar, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 05.05.2015 tarih ve 2014/8-145 esas, 2015/145 karar sayılı içtihatlarının hatırlanması,

80- Kararların Geç Yazıldığı

.... Ceza Mahkemesinin 20./... esas sayılı dosyalarda, gerekçeli kararların Ceza Muhakemesi Kanununda öngörülen süreden 20 günü aşan sürelerle yazılmadığı belirlenmiştir.

* Karar gerekçeli olarak duruşma tutanağına geçirilmemiş ise kararın açıklanmasından itibaren on beş gün içerisinde dava dosyasına takılmasını öngören 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 232/3. maddesi hükmünün uygulamada dikkate alınması,

81- Katılma Usulü

Bazı dosyalarda, suçtan zarar görenin katılma istemi üzerine, oturumda hazır bulunan sanık ve/veya müdafî ile Cumhuriyet savcısının bu hususta beyanı alınmadan davaya müdahale talebinin kabulüne karar verildiği, bazen de yakınmayı belirten ifade sonrasında şikâyetçiden davaya iştirak etmeyi isteyip istemediğinin sorulmadığı ya da katılma isteği belirtilmesine rağmen bu hususta karar verilmediği görülmüştür.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 238/2-3. maddesi uyarınca; duruşma sırasında suçtan zarar görenin davaya katılmak istediğini belirtmesi üzerine, talebin uygun olup olmadığı konusunda karar vermeden önce, Cumhuriyet savcısı ile birlikte sanık ve varsa müdafinin mutlaka dinlenmelerinin; ayrıntısı Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 20.05.2014 gün 2013/1-250 esas 2014/267 karar sayılı bozma ilamında

da belirtildiği üzere, şikâyeti içeren ifadeyi müteakiben yakıncıdan davaya iştirak etmek isteyip istemediğinin sorulmasının yasal bir zorunluluk olduğu gözden kaçırılmayarak tarafların bu husustaki taleplerinin zamanında değerlendirilmesi,

82- Keşiflerin Yapılamadığına Dair Tutanağın Dosyaya Konulmadığı

Tayin edilen günde keşif yapılamayan hâllerde, kimi zaman durumu belirleyen tutanağın tanzim edilmediği, bazen de düzenlenmesine karşın dosyaya takılmadığı saptanmıştır.

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 143. maddesi gereğince ilgililerin sızlanmalarına neden olacağı ve görevlilerin sorumluluklarını doğurabileceği de dikkate alınarak, keşfin icra edilmemesi nedenini gösteren tutanağın tanzim edilerek dosyasına konulmasının usul hâline getirilmesi,

83- Mağdur Çocukların İfadelerinde Uzman Kişinin Bulundurulmadığı

... Ceza Mahkemesine ait 20./... sayılı dosyalarda, mağdur olan çocukların ifadesine başvurulurken uzman bulundurulmadığı anlaşılmıştır.

* Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 12.11.2019 gün 2019/10852 esas 2019/20498 karar sayılı bozma ilamı da dikkate alınarak, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236/3 ve Çocuk Koruma Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 13/6. maddelerinde belirtilen, mağdur çocukların tanık olarak dinlenmesi sırasında psikoloji, psikiyatri, tıp veya eğitim alanında uzman bulundurulmasına yönelik amir hükme uygun hareket edilmesi,

84- Mağdurun Yemini Yaptırılarak Tanık Olarak Dinlenmesi

Genel bir uygulama olmamakla birlikte ... Mahkemesinin 20./... esas sayılı dosyasında, tanık olarak ifadesine başvurulmuş mağdurun yemin ettirildikten sonra dinlendiği müşahede olunmuştur.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236/1 maddesi uyarınca, mağdurun tanık olarak dinlenmesi hâlinde yemin ettirilemeyeceğinin daima hatırlanması,

85- Mağdur ve Şikâyetçiye Yasal Haklarının Bildirilmediği

Bir kısım davada, mağdur ile şikâyetçiye kanunî haklarının anlatılıp açıklanmadığı belirlenmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234. maddesinde belirtilen yasal hakların, suçun mağdurları ile şikâyetçilerine anlatılıp açıklanarak, bu hususun da tutanağa yazılmasına azamî özenin gösterilmesi,

86- Memurlar Hakkındaki Hükümlerin Duyurulması

Kamu görevi yapan devlet memurlarının yargılandığı davalar sonunda ittihaz olunan kararların idarî ve disiplin yönünden gereğinin takdiri için bu personelin bağlı olduğu bakanlık, kurum veya kuruluşa gönderilmediği görülmüştür.

*** 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 131/3. maddesi uyarınca işlem ifasına ehemmiyet verilmesi,**

87- Miktar ve Mahiyet İtibariyle Kesin Olan Kararlarda Yasa Yolunun Açık Olduğunun Belirtildiği

Miktar ve mahiyeti itibariyle kesin nitelik arz eden bazı kararlarda "istinaf yolu açık olmak üzere" hüküm kurulduğu gözlenmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 02/03/2024 tarih ve 7499 sayılı Yasa ile değişik 272/3. fıkrası gereğince, hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen onbeşbin Türk Lirası dâhil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine, üst sınırı beşyüz günü geçmeyen adli para cezasını gerektiren suçlardan beraat hükümlerine, kanunlarda kesin olduğu yazılı bulunan hükümlere, karşı istinaf yolunun kapalı olduğunun hatırlanması,**

88- Müsadere Taleplerinde Duruşma Yapılmadığı

Müsadere kararlarının incelenmesinde;

a) Suç konusu olmayıp bizatihi müsadereye tâbi bulunanlar dışındaki suç eşyasının, talep üzerine veya resen, duruşma açılmaksızın evrak üzerinden zorlamına karar verildiği,

b) Duruşma yapılmakla birlikte müsadere veya iade olunacak eşya yahut diğer malvarlığı değerleri üzerinde hakkı olan kimseler duruşmaya çağrılmadan karar verildiği,

Saptanmıştır.

*** 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 256, 257 ve 259. maddeleri uyarınca suç konusu olmayıp münhasıran zorlama tâbi bulunanlar hariç olmak üzere, diğer suç eşyasının müsadereye duruşma yapılmadan karar verilemeyeceği gibi müsadere veya iade olunacak eşya yahut diğer malvarlığı değerleri üzerinde hakkı olanların duruşmaya çağırılması gerektiğinin gözetilerek konuyla alakalı Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 31.10.2017 tarih ve 2014/7-34 esas, 2017/446 karar sayılı bozma ilamının hatırlanması,**

89- Şikâyetçi ve Mağdurların Sanıktan Önce Dinlenildiği

Sanıkların hazır bulunduğu oturumlarda, öncelikle şikâyetçi ve mağdurun dinlenildiği, sanığın sorgusunun daha sonra yapıldığı gözlenmiştir.

*** Yargılamanın duruşma sürecinde, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 191. maddesinde belirtilen usulü muamele sıralamasına dikkat edilmesi, öncelikle sanıkların sorgusunun yapılması, sonrasında şikâyetçi, mağdur ve tanıkların dinlenilmesine geçilmesi,**

90- Nihai Karardan Sonraki Giderlerin Tahsili

Yazılan harç tahsil müzekkeresine, nihai karardan sonra ve karar kesinleşmeden önce yapılan giderlerin eklenmesinin unutulduğu gözlenmiş, teftiş sırasında gereği yaptırılmıştır.

*** 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2/1-f ve 324/1 maddeleri ile Yargıtay Büyük Genel Kurulunun 02.05.1966 tarih ve 4/3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca, yoklukta verilen ilamların bildirim ve Yargıtaya dosyanın gönderilmesi için yapılan posta giderleri gibi, karardan sonraki masrafın da mahkûm olandan alınması gerektiğinden bu hususa azami ölçüde dikkat edilmesi,**

91- Noter Evrakının Usulüne Göre İstenmesi

Noterlikten ilgililerin imzasını taşıyan iş kâğıtlarının asıllarının mahkemeden gerekli karar alınmadan istendiği müşahede olunmuştur.

*** 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 55. maddesi gereğince, noterlik evrak ve defterlerinin daire dışına çıkarılabilmesinin noterliğin bulunduğu yerdeki hukuk hâkimliğinin veya sulh hâkiminin kararı ile mümkün olabileceğinin anımsanması,**

92- Orman Suçlarında, Tutanak Düzenleyicilerinin Tensiben Çağrıldığı

Orman Kanunu'na muhalefet suçu ile ilgili bazı dosyalarda; tensiple birlikte gerekçe gösterilmeden tutanak düzenleyicilerinin duruşmaya çağrıldığı saptanmıştır.

*** 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 82/4. maddesinin, orman memurlarınca tanzim edilen zabıtların hilâfi ispat edilinceye kadar muteber olduğuna dair amir hüküm içermesi karşısında, sanığın zabıt varakasının aksini iddia etmesi hâlinde, aynı Yasanın 82/5. maddesi uyarınca tutanağı tanzim edenlerin çağrılıp dinlenmesi gerekeğinden, tensiple birlikte davetlerinin yasaya uymadığının göz önünde bulundurulması,**

93- Ön Ödemelik Suçlarda Sanığın Arandığı

Başlangıçta ön ödemelik olan ya da yargılama sırasında vasıf değişikliği nedeniyle bu kapsamda değerlendirilen suçlarda; sanıklara ön ödeme önerisi tebliği yerine, savunmalarının tespiti amacıyla ertelemeler yapıldığı anlaşılmıştır.

*** Ön ödemelik suçlarda; öncelikle bu zorunluluğun yerine getirilmesi, iddianamede gösterilen suç vasfının duruşmada değişerek eylemin ön ödeme kapsamı içinde kaldığının anlaşılması hâlinde, sanığın sorgusunun yapıp yapılmadığı koşulu aranmaksızın, ön ödeme tebligatı yapılarak sonucuna göre karar ittihaz edilmesi, bu hususu düzenleyen 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 75. maddesi ile konuya açıklık getiren 11.04.1983 gün ve 2/2 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının hatırlanması,**

94- Resmî Tatil Günlerine Talik

Ceza Mahkemelerine ait bazı dosyalarda; duruşma tarihleri belirlenirken gerekli titizliğin gösterilmemesi sonucu oturumların resmî tatil gününe tesadüf eder biçimde ertelendiği görülmüştür.

* Duruşma günlerinin tayininde daha özenli davranılarak ilgililerin mağduriyetine ve yargılamanın gereksiz yere uzamasına neden olan bu gibi hatalara meydan verilmemesi,

95- Sanık Lehine Olan Bozmadan Sonraki Duruşma İçin Gönderilen Davetiye Yasal Meşruhatın Konulmadığı

Sanık lehine olarak bozmaya konu olmuş bir kısım dosyada, Yargıtay bozma ilamına karşı beyanlarının saptanması için çağrılan ya da talimat yazılan sanıklara gönderilen davetiye veya talimat yazılarında gerekli yasal meşruhata yer verilmediği, bazılarında ise “Duruşmaya gelmediğiniz takdirde zorla getirileceğiniz” şeklinde şerh düşüldüğü gözlenmiştir.

* Belirtilen hale ilişkin olarak, aynı zamanda ilgililerin hak kaybı yönünden yakınmalarını önlemek bakımından, bozma ilamı doğrultusunda hazır edilmesinin zorunluluk arz ettiği durumlar hariç olmak üzere çağrı kâğıdına 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 307/2. maddesi uyarınca “... davetiye tebliğine rağmen duruşmaya gelmediğiniz takdirde dava yokluğunuzda bitirilecektir.” şeklindeki meşruhatın yazılmasının uygulamada dikkate alınması,

96- Sanığın Ölmesi Hâlinde Yanlış Karar Verildiği

- Asliye Ceza Mahkemesine ait 20./... esas sayılıda, nüfus kaydına göre öldüğü belirlenen sanık (E.Ç.) hakkında ceza verilmesine yer olmadığına,

- 20./... sayılıda da benzer şekilde davranılarak, yine nüfus kaydına göre öldüğü belirlenen sanık hakkında dava zaman aşımının dolması gerekçesiyle TCK’nın 66/1-e maddesi uyarınca davanın düşürülmesine,

Karar verildiği tespit olunmuştur.

* Belirtilen duruma ilişkin olarak 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 64 ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 223/8. maddeleri uyarınca, ölüm nedeniyle düşme kararı verilmesinin gerekli olduğunun bilinmesi,

97- Sanıklara Yasal Haklarının Hatırlanmadığı

Sanıklara, sorguya çekilmelerinden önce yasal haklarının hatırlanmadığı tespit edilmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 191/3-c maddesi, sorgu esnasında sanıklara aynı yasanın 147. maddesinde yer alan hakların hatırlanması mecburiyetini öngördüğünden, bu gereğin yerine getirilmesinin ihmal edilmesinin, aynı doğrultudaki Yargıtay 10. Ceza Dairesinin 14.11.2014 tarih, 2014/4109 esas 2014/12736 karar sayılı ilamına göre bozma sebebi sayıldığına da dikkate alınması,

98- Sosyal İnceleme Raporlarının Ayrı Kartonda Muhafaza Edilmediği

Çocuk Mahkemesinde, elektronik ortamda tutulmadığı halde sosyal inceleme raporlarının birer örneğinin ayrı bir kartonda muhafaza edilmediği,

Çocuk Mahkemesinde, sosyal inceleme raporlarının birer örneği mahsus bir kartonda saklandığı anlaşılmakla beraber, raporların isme göre listelenip her ay güncellendikten sonra listenin bir örneğinin aynı yerde bulunan Çocuk ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmediği,

Saptanmış, uygulama denetim esnasında başlatılmıştır.

*** Çocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 39/2 ve 40. maddelerindeki amir hükme uyulması,**

99- Suç Eşyasının Dosya İçinde Muhafazası (Derdest Dosyalar İçin)

Derdest dosyalarda, suç eşyası olan sahte senet, hakaret ve tehdit içeren mektup, imza incelemesine esas kredi kartı sözleşmesi ve suç delili olan CD'lerin vs. dosya içinde saklandığı görülmüştür.

*** Suç Eşyası Yönetmeliği'nin 5 ve müteakip maddeleri uyarınca; el konulan eşyanın, gerekli işlemler tamamlandıktan sonra, aynı Yönetmelik'in 9. maddesindeki istisnai haller dışında hemen emanet memurluğuna tesliminin sağlanarak daire ve depoda muhafazası gerektiğinin bilinmesi, dosya içerisinde saklanmasının kaybolmasına ve yıpranmasına yol açabileceğinin unutulmaması,**

100- Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında “Sanık” Sifatının Kullanıldığı

... Ceza Mahkemesinin 20./... esas sayılı dosyalarında, yargılanan çocuklar hakkında “sanık” sıfatının kullanıldığı görülmüştür.

*** 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun uygulamasında; kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuklar ile ilgili “sanık” yerine yasal tabir olan aynı Yasa'nın 3/a-2 maddesinde tanımlanan “suça sürüklenen çocuk” sıfatının kullanılmasının uygulamada benimsenmesi,**

101- Şahsî Hürriyeti Sınırlayıcı Hâllerin Gerekçeli Kararda Gösterilmediği

Karara bağlanan bir kısım dosyada, soruşturma ve/veya kovuşturma aşamasında şahsî hürriyeti sınırlanan sanıkların bu sebeple geçirdiği sürelerin gerekçeli kararlarda gösterilmediği belirlenmiştir.

*** Bu hususu düzenleyen Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 232/2-d maddesindeki “Sanığın gözaltında veya tutuklu kaldığı tarih ve süre ile hâlen tutuklu olup olmadığı yazılır.” ve Türk Ceza Kanunu'nun 63. maddesindeki “Hüküm kesinleşmeden önce gerçekleşen ve şahsî hürriyeti sınırlama sonucunu doğuran bütün hâller nedeniyle geçirilmiş süreler, hükmolunan hapis cezasından indirilir...” hükümlerinin dikkate alınması,**

102- Şikâyetçi, Tanık ve Sanıkların Doğrudan Zorla Getirilmesi Yoluna Gidildiği

Tutuklu işlere ilişkin olup olmadığına bakılmaksızın, ödenek yetersizliği veya başka gerekçelerle şikâyetçi ve tanıkların; keza hakkında tutuklama kararı verilmesi veya yakalama emri düzenlenmesi için yeterli nedenler bulunmayan sanığın zorla getirilmesine karar verildiği ya da Cumhuriyet başsavcılığına yazılan bir müzekkere ile hazır bulundurulmalarının istendiği müşahede olunmuştur.

*** Duruşmaya çağrılacak tanık, şikâyetçi ve sanıklar hakkında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 43, 44, 145, 146/1-7, 176/1-2, 233. maddelerine uygun işlem ifası,**

103- “Şüpheli-Sanık Karar Takip Formu”nun Düzenlenip Gönderilmediği

Şüpheli-sanık karar takip formu ile ilgili işlemlerin yerine getirilmesi hususunda aksamalar yaratıldığı ya da gönderme işlemlerinin UYAP üzerinden yapılmadığı gözlenmiştir.

*** 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 16. maddesinin “Şüpheli ve sanıkla ilgili olarak verilen soruşturma ve kovuşturmayı sona erdiren kesinleşmiş kararlar, soruşturmada görev alan kolluk birimlerine bildirilir” şeklindeki hükmü ile Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları ile İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5. maddesi uyarınca işlem yapıp, bilgi akışının düzenli ve UYAP ortamından sağlanması için kalem personelinin dikkatinin çekilmesi,**

104- Şikâyete Tabi Suçlarda, Mağdurların Şikâyetten Vazgeçmesi Üzerine Sanıklardan Vazgeçmeyi Kabul Edip Etmediklerinin Sorulmadığı

Asliye Ceza Mahkemesine ait 20../... esas sayılı dosyasında, TCK'nın 86/2, 106/1-2. cümle, 125/1, 151/1, 155/1. maddeleri gibi şikâyete tabi suçlar nedeniyle mağdurların şikâyetten vazgeçmesi üzerine sanıklardan vazgeçmeye karşı kabulü olup olmadığı hususundaki beyanları sorulmadan, TCK'nın 73/6. maddesine aykırı olarak, TCK'nın 73/4, 131/1 ve CMK'nın 223/8. maddeleri gereğince düşme kararları verildiği anlaşılmıştır.

*** 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 73/6. maddesi, Yargıtay 15. Ceza Dairesinin 13.01.2020 tarih, 2017/10518 esas 2020/40 karar ve 6. Ceza Dairesinin 15.02.2024 tarih, 2022/15320 esas 2024/1975 karar sayılı ilamları uyarınca, sanığın daha lehine olan beraat kararı verilmesi konusundaki hakkını kullanması açısından, vazgeçmenin kural olarak kabule bağlı tutulması hususunun uygulamada dikkate alınması,**

105- Tanık veya Bilirkişi Dinlenmesinden ya da Belgelerin Okunmasından Sonra Sanığa Ne Diyeyeceğinin Sorulmadığı, Son Oturumda Hazır Olan Sanığa Son Sözü Verilmediği

İncelenen dosyaların bir kısmında katılana veya vekiline, Cumhuriyet savcısına, sanığa ve müdafisine veya kanunî temsilcisine; tanık veya bilirkişi dinlenmesinden ya da belgelerin okunmasından sonra diyeceklerinin sorulmadığı,

Bazılarında da hükmün tefhiminden önce hazır olan sanığa son sözün verilmemesi,

Belirlenmiştir.

* Tanık ve bilirkişinin dinlenmesinden ya da belgelerin okunmasından sonra bir diyeceğinin olup olmadığının sanık ve müdafii ile katılan veya vekiline ayrıca Cumhuriyet savcısına sorulmasının lüzumunu vurgulayan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 215/1. maddesi ile Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 07.12.2009 tarih, 2008/3528 esas 2009/7457 karar ve 4. Ceza Dairesinin 20.12.2021 tarih, 2019/7787 esas 2021/29665 karar sayılı ilamlarında da belirtilen hususların tatbikinde hassas davranılması,

Aynı Yasa'nın 216/3. maddesi ile Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 17.09.2019 gün, 2019/1-377 esas, 2019/542 karar sayılı içtihadında da zikredildiği üzere; hükmün açıklanmasından önce son sözün hazır bulunan sanığa verilmesi gerektiğinin unutulmaması,

106- Tali Karar Fişi

Mahkûmiyet hükümlerinin ortadan kaldırıldığı hâller ile lehe kanun uygulanması nedeniyle verilen uyarılama kararları sonrasında tali karar fişlerinin tanzim edilmediği belirlenmiştir.

* 5352 sayılı Adlî Sicil Kanunu'nun 4 (1)-g maddesinde belirtilen "... Ceza mahkûmiyetini bütün sonuçlarıyla ortadan kaldıran şikâyetten vazgeçme veya etkin pişmanlık dolayısıyla verilen karar, ..Adlî sicile kaydedilir" hükmü ve Yönetmelik'in 7. maddesi ile Bakanlık Adlî Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün 01/01/2006 tarih ve 62 sayılı "Bildirme Fişleri ve Silme Kararları" 54 sayılı "Bildirme Fişlerinin Düzenlenmesi, Sisteme Girilmesi ve Verilerin Transferinde Dikkat Edilecek Hususlar ile Genel Müdürlüğe Gönderilecek Tâli Karar Fişleri" konulu genelgesi uyarınca, adlî sicile bildirilmiş olan hüküm ve kararlarda değişiklik yapılması durumunda tali karar fişi düzenlenerek Adlî Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne gönderilmesi gerekeceğinin bilinmesi,

107- Tanık İfadelerinin Soruşturma Aşamasındaki Beyanlarına Atıf Yapılarak Alındığı

Tanık ifadelerinin soruşturma aşamasındaki beyanlarına atıfta bulunularak alındığı saptanmıştır.

* Kovuşturma aşamasında dinlenilmeleri lüzumu hissedilen tanıkların beyanlarının tespiti sırasında ilgililerin önceki anlatımları ile yetinilmeyip, bilgi ve görgülerinin ayrıntılı ve suç unsurlarını kapsar şekilde saptanması, konuyu düzenleyen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 59. maddesindeki "...Tanıktan, tanıklık edeceği konulara ilişkin bildiklerini söylemesi istenir ..." ve aynı Yasa'nın 212. maddesindeki "Tanık, bir hususu hatırlayamadığını söylese önceki ifadesini içeren tutanağın ilgili kısmı okunarak hatırlamasına yardım edilir. Tanığın duruşmadaki ifadesiyle önceki ifadesi arasında çelişki bulunduğunda, evvelce alınmış ifadesi okunarak çelişkinin giderilmesine çalışılır." hükümlerine riayet olunması,

108- Tanık, Şikâyetçi ve Sanıkların İsim Verilmeden Çağrıldığı

Birden fazla şikâyetçi, sanık ve tanığı bulunan dosyaların duruşma hazırlığı ve yargılama sırasında; isim belirtilmeden "şikâyetçi, sanık ve tanıkların celbine" biçiminde ifadeler kullanılmak suretiyle tensip tutanakları ve ara kararlar düzenlendiği görülmüştür.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 175/2. maddesindeki "Mahkeme, iddianamenin kabulünden sonra duruşma gününü belirler ve duruşmada hazır bulunması gereken kişileri çağırır" hükmü göz önüne alınarak, olaylarla ilgisi olmayanların gereksiz yere mahkemeye çağırılmasına engel olmak, dava ve işlerin süratle sonuçlandırılmasını temin etmek açısından dinlenmelerine karar verilen kişilerin önceden tespiti ile tensip ve ara kararlarında açıkça gösterilmesi, inisiyatifin kaleme bırakılmaması,

109- Tanıklık Görevinin Öneme dair İhtaratin Eksik Yapıldığı ya da Hiç Yapılmadığı

Tanıklara anlatımlarından önce yapılması gereken ikazların genellikle eksik icra olunduğu, bazen de hiç ifa edilmediği görülmüştür.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 53. maddesinde öngörülen yasal uyarıların açıkça ve tam olarak yapılmasına özen gösterilmesi,

110- Tanıklıktan Akrabalık Sebebiyle Çekinme Hakkı Olanlara Hatırlatma Yapılması

Bir kısım dosyada, sanığın nişanlısı, eşi, babası, amcası gibi kimselere ifadeleri alınmadan evvel tanıklıktan çekinebileceklerinin bildirilmediği saptanmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 45. maddesi uyarınca; tanıklıktan çekinebilecek olan kimselere dinlenmeden önce bu haklarının hatırlatılması,

111- Tanıklara Kendisi ya da Akrabaları Aleyhinde Beyanda Bulunmaktan Çekinme Hakkı Konusunda İhtarata Yapılmadığı

Bazı dosyalarda, tanıklara kendisini ya da yasada belirtilen yakınlarını ceza kovuşturmasına uğratabilecek nitelikteki sorulara cevap vermektan çekinebileceği hususunda uyarıda bulunulmadan beyanlarının tespit edildiği saptanmıştır.

* Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın, "Suç ve cezalara ilişkin esaslar" kenar başlıklı 38. maddesinin beşinci fıkrasındaki "Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz." şeklindeki hükmü ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 48. maddesi uyarınca tanıklara, kendisini veya aynı Yasanın 45/1. maddesinde gösterilen yakınlarını ceza kovuşturmasına uğratabilecek nitelikte olan sorulara cevap vermektan çekinebileceği hususunda önceden ihtaratta bulunulması,

112- Tanıklara Ödenecek Tazminata Hükmedilmediği

Ceza mahkemelerinde genellikle tanıklara bu iş nedeniyle yaptıkları giderleri karşılayacak miktarda tazminatın ödenmesine hükmedilmediği izlenmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 61. maddesi uyarınca tanıklara kaybettikleri zaman ile orantılı olmak üzere yol ve beslenme giderleri ile birlikte Adalet

Bakanlığınca hazırlanan tarifeye uygun bir tazminatın verilmesi gerektiğinin unutulmaması,

113- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 53/1 maddesinin uygulanmasında hatalar yapılabildiği

TCK'nın 53/1 maddesinin uygulanmasında hatalar yapılabildiği, bu bağlamda;

20./... esas sayılıda; sanık hakkında resmi evrakta sahtecilik suçundan dolayı 19.09.2011 tarihinde kurulan mahkûmiyet hükmü ile neticeten verilen 1 yıl 8 ay hapis cezasının ertelenerek, kısa süreli olduğundan bahisle TCK'nın 53/1. maddesindeki hak yoksunluklarının uygulanmadığı,

20./... esas sayılı para cezasını havi, ... esas sayılı kısa süreli hapis cezası ertelenmiş, ... esas sayılı küçükler hakkında verilen mahkûmiyet kararlarında TCK'nın 53/1 maddesinin tatbikine karar verildiği,

20./... esas sayılıda; adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verilen sanık hakkında, TCK'nın 53/1. maddesinde belirtilen hak yoksunluğu hükümlerinin uygulanamayacağının gözetilmediği,

20./... esas sayılıda, TCK'nın 53/1-b bendindeki iptal olunan hak yoksunluğunun uygulandığı,

Saptanmıştır.

*** 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 53/1-4. maddeleri gereğince, hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olan hak yoksunluklarının, adli para cezaları ile kısa süreli hapis cezası ertelenen kişiler ve 18 yaşından küçükler hakkında uygulanamayacağının gözden kaçırılmaması, ertelenmiş olan 1 yıl ve üzeri hapis cezalarında, aynı Yasa'nın 53/1-c, Anayasa Mahkemesinin 08.10.2015 tarih, 2014/140 esas ve 2015/85 karar sayılı, 24.11.2015 gün ve 29542 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan kısmi iptal kararı nedeniyle uygulanma olanağının ortadan kalkmış TCK'nın 53/1-b ve takdiren 53/1-e maddeleri hariç TCK'nın 53/1. maddesindeki hak yoksunluklarının tatbiki gerektiğinin unutulmaması,**

114- Temyiz/İstinaf Dilekçesinin Karşı Tarafa Tebliğ Edilmediği

Hükmü veren mahkemece reddedilmeyen Temyiz/İstinaf dilekçelerinin karşı tarafa tebliğe çıkartılmadığı belirlenmiştir.

*** Temyiz/istinaf dilekçesinin bir örneğinin karşı tarafa tebliğini öngören 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 277/1 ve 297/1. maddelerinin uygulanmasında hassas davranılması,**

115- Tutanağa Şikâyetçi, Sanık ve Tanığın İmzasının Alındığı

Duruşma sırasında dinlenen şikâyetçi ve tanıkların beyanlarının imzaları ile onaylatıldığı müşahede edilmiştir.

* Ceza mahkemelerinde kovuşturmanın “sözlülük” esasına uygun olarak yürütülmesi gerektiği dikkate alınarak, ifade sahiplerinin imzalarının tutanağa alınmasına gerek bulunmadığının bilinmesi, konuya ilişkin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 219, 221 ve 222. maddeleri hükmünün göz ardı edilmemesi ve aynı doğrultuda Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 28.03.1988 gün ve 1-68 Esas-Karar sayılı içtihadının hatırlanması,

116- Tutukluluk Durumlarının 30 Günü Aşan Sürelerle Ele Alındığı

Sanıkları tutuklu olan bazı dosyalarda, tutukluluk durumlarının otuz günü aşan sürelerle değerlendirildiği belirlenmiştir.

* Tutuklusuz olan dosyalarda, tutukluluk durumlarının incelenmesinde en geç otuz günlük yasal sürenin aşılamayacağına dair 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 108. maddesi amir hükmüne uygun hareket edilmesi, aksi durumun aynı Yasa’nın 141/1-d bendi gereğince tazminata konu olabileceğinin unutulmaması,

117- Tutuklu İşler ile Acele İşten Sayılan Davaların Adli Tatilde Görülmediği

Tutuklu işler, 6831 sayılı Kanun’a aykırılık, Basın Kanunu’na muhalefet vb. suçlara ilişkin davalarda, “araya adli tatil girdiğinden” bahisle sürelerin işlemeye devam ettiğinin unutulmaması, yargılamanın başka günlere ertelendiği saptanmıştır.

* Tutuklu işler, 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 83/2 ve 5187 sayılı Basın Kanunu’nun 27/3. maddesi uyarınca acele işlerden sayılan bu tür suçlara 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 331/2. maddesi ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 26.11.2013 gün ve 2013/2-272 esas 2013/524 karar sayılı içtihadı gereğince adli ara vermede de bakılabileceğinin gözden uzak tutulmaması,

118- Tutuklu İşlerde Tanıklar Hakkında Verilen Zorla Getirme Kararlarında Gerekeç Gösterilmediği

Tutuklu işlerde tanıklar için gönderilen zorla getirme karar yazılarında gerekeç gösterilmediği anlaşılmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 43/1. maddesi uyarınca tutuklu işlerde verilen zorla getirme kararlarına ilişkin müzekkerelerde tanıkların bu yolla getirilme nedenlerinin yazılması gerektiğinin anımsanması,

119- Tutuklu Sanıklara Duruşma Günü ve İddianamenin Tebliğ Edilmediği, Süreye Uyulmadığı veya Bu Kapsamda Haklarının Hatırlanmadığı

Sanığı tutuklu olan bir kısım dosyada, sanıklara duruşma günü ve iddianamenin tebliğ edilmediği veya iddianamenin sanığa tebliği ile duruşma günü arasında en az bir haftalık süre bulunması gerektiği, aksi durumda ise sanığa duruşmaya ara verilmesini isteme hakkının bulunduğunun da hatırlanmadığı anlaşılmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 176/1, 3, 4, Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik’in 163/3. maddeleri ile Yargıtay Ceza

Genel Kurulunun 15.11.2011 tarih ve 2011/1-157 esas 2011/223 karar, 30.09.2021 tarih ve 2021/16-164 esas 2021/433 karar ve Yargıtay 14. Ceza Dairesinin 08.05.2017 tarih, 2017/1775 esas 2017/2482 karar, 10. Ceza Dairesinin 14.11.2022 tarih, 2020/16460 esas, 2022/11642 karar sayılı içtihatlarında belirtildiği üzere; tutuklu bulunan sanığın, duruşma gününden en az bir hafta önce Ceza İnfaz Kurumunda cezaevi kâtabi veya bu işle görevlendirilen personel yanına getirilerek iddianame ve duruşma gününün tebliği ile bu hususun tutanakla belgelendirilmesi ve bu yapılmamış ise sanığa duruşmaya ara vermeye hakkı olduğu ihtarının hatırlatılması, aksi uygulamaların Anayasa'nın 36 ve AİHS'nin 6/3.fıkrası kapsamında savunma ve yapılan isnadı öğrenme hakkının kısıtlanması anlamına gelebileceğinin unutulmaması,

120- Uzlaştırma ve Ön Ödeme Uygulanmadan Düzenlenen İddianamenin Kabul Edildiği

Soruşturma aşamasındaki evraktan ön ödeme veya uzlaşmaya tâbi olduğu açıkça anlaşılan işlerde, iddianamenin iadesi yerine kabulüne karar verilerek duruşmaya devam olduğu gözlenmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 174/1-c maddesinin amir hükmü ile aynı doğrultuda Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 27.06.2018 gün ve 2018/4317 esas 2018/11662 karar, 4. Ceza Dairesinin 14.10.2020 gün ve 2020/20613 esas 2020/11740 karar sayılı ilamlarının bundan sonraki uygulamalarda nazara alınması,

121-Uzlaştırma Hükümlerinin Uygulanmasında Zaman Zaman Hatalı Uygulamalar Yapılabildiği

Uzlaşma hükümlerinin uygulanmasında zaman zaman hatalı uygulamalar yapılabildiği, bu bağlamda;

a) Asliye Ceza Mahkemesinin 20./... esas sayılı dosyasında, soruşturma aşamasında uzlaşmayı kabul etmediğini beyan eden bir kısım şikâyetçi veya sanığa, kovuşturma evresinde uzlaşmayı kabul edip etmediklerinin tekrar sorulduğu veya uzlaşma için süre verildiği ya da uzlaşıp uzlaşmayacaklarının sorulması için çağrı kâğıdı veya zorla getirme emri çıkartıldığı,

b) Suç tarihi veya nitelik itibariyle uzlaşmaya tabi olmayan;

- Asliye Ceza Mahkemesinin 20./... esas sayılı TCK'nın 151/1 maddesinde tarif edilen mala zarar verme suçu ilgili olarak müşteki ve sanıklara uzlaşmayı kabul edip etmediklerinin sorulduğu,

- Çocuk Mahkemesinin 20./... esas sayılı dosyasında, suç tarihi 27.11.2007 olan ve TCK'nın 142/1-b, 143, 35, 31/2, 141/1, 143, 31/2 maddelerinin tatbiki talebiyle açılan hırsızlık davasında suça sürüklenen çocuklara veya velilerine uzlaştırma önerilerinde bulunduğu,

- Asliye Ceza Mahkemesinin 20./... esas sayılısında TCK'nın 86/2, 3-a, 2008/... esas sayılı dosyasında ise TCK'nın 86/2, 3-e. maddesinin uygulanması istemiyle açılan kamu davalarının yargılaması sırasında sanıklara uzlaştırma önerileri getirildiği,

- Asliye Ceza Mahkemesinin ...esas sayılı, kişilerin huzur ve sükununu bozma, hakaret ve cinsel taciz suçları nedeniyle TCK'nın 105/1, 123/1, 125/2. maddelerinden cezalandırılmak üzere açılan davada, şikâyetçinin soruşturma aşamasında uzlaşmayı kabul etmediğine dair beyanına ve ayrıca hakaret ve kişilerin huzur ve sükununu bozma suçları ile birlikte cinsel taciz suçunun da işlenmiş olmasına rağmen 23.11.2010 tarihli oturumda sanığın savunması alındıktan sonra uzlaşmayı kabul edip etmediğinin de sorulduğu,

- Asliye Ceza Mahkemesinin 2012/... esas sayılı, basit dolandırıcılık suçuna ilişkin dosyasında, uzlaştırma işlemlerinin yapılması için dosyanın Uzlaştırma Bürosuna gönderilmesine dair ara karar kurularak yeniden duruşma günü verilmek suretiyle yargılamaya devam edildiği,

- Yargılama konusu suçun uzlaştırma kapsamında olduğu belirtilerek dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmesine karar verilerek esasın kapatıldığı,

Tespit edilmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253. maddesinin 18. fıkrasının amir hükmü ile Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 22.01.2013 gün ve 2012/6-1142 esas ve 2013/17 karar sayılı içtihatlarına istinaden soruşturma aşamasında uzlaştırmanın sonuçsuz kalması halinde kovuşturma aşamasında tekrar uzlaştırma yoluna gidilemeyeceğinin, CMK'nın 253/4. fıkrası ve CMK'nın 145, 146. maddeleri ile Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği 22/8 maddesi hükümlerine göre, uzlaştırma önerisinde bulunmak için zorla getirme emri verilemeyeceğinin bilinmesi,**

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/3 maddesi gereğince, soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve ısrarlı takip suçu ile 5941 sayılı Çek Kanunu 5/10. fıkrası gereğince karşılıksız çek keşide etmek suçlarında da uzlaştırma yoluna gidilemeyeceğinin hatırlanması,

Çocuk Koruma Kanunu'nun 24. maddesinin 06.12.2006 tarihinde 5560 sayılı Yasa'nın 41. maddesi ile değiştirilmesinden sonra işlenen ve Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerinde tarif edilen hırsızlık suçları ile ilgili olarak, çocuklar hakkında da uzlaştırma hükümlerinin uygulanamayacağı düşünülmesi,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/1-b-1 maddesi gereğince, Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin 3. fıkrasının uzlaşma kapsamı dışında kaldığının anımsanması,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/3, Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 8/5 maddelerine göre, uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçu işlemek amacıyla ya da bu suçla birlikte işlenmiş olması halinde, uzlaştırma yoluna gidilemeyeceğinin unutulmaması,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223/8 fıkrasının ikinci cümlesi ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 10.07.2018 gün ve 2018/4-35 esas 2018/337 karar sayılı içtihadında da belirtildiği üzere, kovuşturma aşamasında atılı suçun uzlaştırma kapsamında kaldığının anlaşılması halinde durma kararı verilerek aynı Yasa'nın 253 ve 254. maddelerinde belirtilen esas ve usule göre işlem yapılması gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması,

122- Vekâletnamelerin Harçlandırılmadığı

Ceza Mahkemelerinde görev ifa eden avukatların sunduğu vekâletnamelerden suret olanların usulünce harçlandırılmadığı görülmüş, ikmali için uyarıda bulunulmuştur.

* Mahkemelerde vekille takip edilen işlemler esnasında ibraz edilen vekâletname suretlerinin, 492 sayılı Kanun'a bağlı (1) sayılı tarifenin D/I-c bendi gereğince harçlandırılması gerektiğinin daima göz önünde bulundurularak hazine zararına neden olunmaması,

123- Yabancı Uyrukluların Özgürlüğünü Kısıtlayan Kararların Bakanlığa Bildirilmediği

Bir kısım dosyalarda gözaltına alınan, tutuklanan veya hükümlü olduğu cezanın infazına başlanılan yabancı uyruklular hakkında Bakanlığa ve ilgili devlet konsoloslughuna bildirim yapılmadığı saptanmıştır.

* Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 16.11.2011 tarihli ve 70/1 sayılı Genelgesi uyarınca; ülkemizde işledikleri suçlar nedeni ile gözaltına alınan, tutuklanan veya hükümlü oldukları suçlar nedeni ile cezalarının infazlarına başlanan yabancı uyrukluların, özgürlüklerinin kısıtlanması ve serbest bırakılmalarına ilişkin durumlarının ve adı geçenlerin açık kimliklerini içeren belgelerle birlikte isnat olunan suçlara ilişkin bilgilerin taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar gereğince Adalet Bakanlığı ve Genelgede belirtilen ilgili birimlere iletilmesi gerektiğinin hatırlanması,

124- Yakalama Emirlerinin Yasal Unsurları İçermediği

... ceza mahkemelerinde bulunan dosyalarda, çıkartılan yakalama emirlerinde sanığın açıkça kim olduğu, suçu ve gerektiğinde eşkâli ile yakalandığında nereye gönderileceği hususlarının birlikte yer almadığı saptanmıştır.

* Yakalama emirlerinde, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 98/4. maddesi ile belirtilen unsurların tamamının bulunması gereğine riayet edilmesi,

125- Yargılama Giderleri

Bir kısım kararlarda yargılama giderlerine ilişkin olarak eksik ya da hatalı uygulamalar yapılabildiği,

Bu kapsamda;

a) ...esas sayılı dosyalarda hüküm ve/veya kararda yargılama giderlerinin kimlere yükletileceğinin gösterilmediği, 20../... esas sayılı dosyalarda ise giderlerin miktarının mahkeme başkanı veya hâkim tarafından belirlenmediği ya da eksik hesaplandığı,

b) Sulh Ceza Hâkimliğinin değişik iş sayılı kararında, yargılama giderleri ile ilgili herhangi bir hüküm kurulmadığı,

c) ... Mahkemesinin 20../.. esas sayılı dosyalarında mahkûmiyetlerine dair karar verilen suça sürüklenen çocuklar hakkında düzenlenen Sosyal İnceleme Raporlarına ilişkin ödenen ücretlerin yargılama gideri olarak suça sürüklenen çocukların üzerine bırakıldığı,

ç) Ceza mahkemelerine ait bir kısım dosyada, Türkçe bilmeyen ya da engelli olan sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercüman giderlerinin nihai kararda sanıklara yükletildiği,

d) Asliye Ceza Mahkemesine ait 20./... esas sayılıda, karşılıklı hakaret suçundan dolayı 5237 sayılı TCK'nın 129/3 maddesi gereği her iki sanık hakkında düzenlenen ceza verilmesine yer olmadığı kararı ile birlikte yargılama masraflarının kamu üzerinde bırakılmasına karar verildiği,

e) Ceza Mahkemeleri tarafından sanıklar hakkında verilip kesinleşen hapis ve para cezaları hakkında CMK'nın 231/5. maddesi gereği hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği hâlde, "Yargılama giderlerinin bu aşamada dosya üzerinde bırakılmasına" şeklinde hüküm kurulduğu,

Belirlenmiştir.

*** Yargılama giderlerinin miktarının tayininde 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 324/2-3. maddesindeki kurallara riayet edilmesi,**

5326 sayılı Kanun'un 31. maddesi gereği idari yaptırım kararına karşı başvuru yolunun harca tabi olmadığına, kanun yoluna başvuru dolayısıyla oluşan bütün masraflar ve vekâlet ücretinin, başvurusu veya savunması reddedilen tarafça ödeneceğinin dikkate alınması, yargılama giderlerinin miktarının tayininde Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 324/2-3. maddesindeki kurallara riayet edilmesi,

Zorunlu kamu masrafı niteliğinde olan bu harcama kaleminin suça sürüklenen çocuklardan tahsil edilmesinin Çocuk Haklarına Dair Sözleşme hükümleri ile Yargıtay 13. Ceza Dairesinin 2015/12074 esas 2015/10577 karar, 6. Ceza Dairesinin 01.10.2020 tarih, 2018/1525 esas 2020/3232 karar sayılı ilamlarına da aykırı düşeceği hususunun gözden kaçırılmaması,

Tercüman giderlerinin yargılama gideri olarak sayılmayıp Devlet Hazinesinden karşılanacağına ilişkin Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 324/5. maddesindeki düzenleme, AİHM'in 28.11.1978 tarihli Luedicke Belkacem Koç/Almanya ve 21.02.1984 tarihli Öztürk/Almanya kararları ile aynı doğrultudaki Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 13.05.2013 tarih, 2012/36124 esas 2013/19429 karar, 2. Ceza Dairesinin 06.12.2022 tarih, 2021/6827 esas 2022/20398 karar sayılı ilamlarının hatırdan çıkarılmaması,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 328. maddesi ve Yargıtay 18. Ceza Dairesinin 24.10.2016 tarih ve 2016/17001 esas 2016/16290 karar, Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 18.10.2022 tarih ve 2021/41077 esas 2022/20121 karar sayılı ilamları uyarınca karşılıklı hakaret hâllerinde taraflardan biri veya her ikisi hakkında ceza verilmesine yer olmadığı kararının verilmesinin bunlardan birinin veya her ikisinin giderleri karşılamaya mahkûm edilmelerine engel teşkil etmediğinin uygulamada nazara alınması,

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 325/1-2. maddesi gereği; hükmün açıklanmasının geri bırakılması halinde, yargılama giderlerinin sanığa yükletileceği ve harç tahsil müzekkeresinin yazılacağı unutulmaması,

126- Yasal Haklar Hatırlatılmadan veya Müdafii Tayin Edilmeden Sorgu Yapıldığı

Sanıkların ifadelerinin alınması ya da sorgularının yapılması sırasında, müdafii seçmelerinin istenilmediği, müdafii seçebilecek durumda olmadığını beyan ettikleri takdirde, istemleri hâlinde bir müdafii görevlendirileceğinin bildirilmediği, ayrıca kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz olanlar, 18 yaşından küçükler ile alt sınırı

beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan sanık olanların müdafii tayin edilmeksizin sorgularının yapıldığı anlaşılmıştır.

* Sanıkların sorgusunu düzenleyen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 147, 149 ve 150. maddeleri ile Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 16.12.2015 tarih ve 2014/13116 esas 2015/23216 karar, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 12.12.2023 tarih ve 2022/26400 esas 2023/10489 karar sayılı kararlarında zorunlu müdafii yokluğunda yargılama yapılması ve karar verilmesi hususlarının savunma hakkının kısıtlanması nedeniyle bozma sebebi sayıldığı hususlarının uygulamada göz ardı edilmemesi,

127- Yazılan Müzekkerelere Yasal Meşruhat Verilmediği

Bir kısım dosyada, yapılan yargılamayla ilgili bilgi istemek amacıyla yazılan müzekkerelere yasal meşruhatın konulmadığı saptanmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 332. maddesi gereğince, suçların soruşturma ve kovuşturması sırasında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından yazılı olarak bilgi istenen hâllerde yazılacak müzekkerelere, istenilen bilgilere on gün içerisinde cevap verilmesinin zorunlu olduğu, eğer bu süre içinde istenilen bilgilerin verilmesi imkânsız ise, sebebinin ve en geç hangi tarihte cevap verilebileceğinin aynı süre içinde bildirilmesi gerektiği, buna aykırı hareket edilmesi hâlinde TCK'nın 257. maddesine aykırılık oluşturabileceği hususlarında şerh verilerek, yargılamanın hızlandırılmasına yönelik bu uygulamaya işlerlik kazandırılması,

128- Yoklukta Verilen Beraat ve Düşme Kararlarının Tebliğ Edilmediği

Sanık veya katılanın yokluğunda verilen beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi ve düşmesi kararlarının ilgililerine tebliğ edilmediği gözlenmiştir.

* Bu gibi durumlarda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun kararların açıklanması ve tebliği başlıklı 35/2. maddesinin göz önünde bulundurulması,

129- Yurda Dönmeleri İhtimaline Binaen Sanıklar Hakkında Yakalama Emri Çıkarıldığı

Ceza Mahkemelerine ait bir kısım dosyada; yurtdışındaki açık adresi tespit edilen sanıklar hakkında savunmasının alınması için gerekli işlemlere tevessül edilmeden "yurda dönme ihtimaline binaen yakalama emri çıkartılmasına" denilmek suretiyle talikler yapıldığı görülmüştür.

* Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 16.11.2011 tarih ve 69/2 sayılı Genelgesi'nde bahsedilen usule uygun olarak yurtdışına talimat yazılması, mevcut uygulama suretiyle gereksiz ertelemelere sebebiyet verilmemesi,

130- Yurtdışına Yazılan İstinabe Evrakının Tercüme Usulü

Hollanda ve K.K.T.C haricindeki yabancı devlet adli makamlarına yazılan istinabe evrakının tercüme ettirilmeksizin Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğüne gönderildiği belirlenmiştir.

* Yurtdışına yazılan istinabe evrakının cezai konularda uluslararası tebligata ilişkin işlemlere ilişkin Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 16.11.2011 tarih ve 69/2-3 sayılı Genelgesi ve ekleri doğrultusunda hazırlanmasına Hollanda ve K.K.T.C'ye yönelik evrakın Türkçe olarak düzenlenmesi, diğerlerinin ise bu Genelge'ye ekli "Tebliğat Evrakının Tercüme Ettirileceği Dil ya da Diller" başlıklı Ek 2 sayılı listesinde yer alan dile tercümesinin sağlanması hususlarında hassasiyet gösterilmesi,

131- Zamanaşımı Hükümlerinin Uygulanmasında Hatalar

Zamanaşımına yönelik olarak yapılan incelemede; bir kısım dosyanın zamanaşımı süresi dolmasına rağmen derdestler arasında tutulduğu, bir bölümünde yasal süre dolmadan düşme kararı verildiği, bazı dosyalarda ise mahsus sürelerin dolmasından sonra duruşma yapılmasına rağmen, icap eden kararın verilmeyip sonraki oturumlara bırakıldığı, kimi dosyalarda da ceza süresi ile zamanaşımı müddetinin hesaplanması ve uygulanmasında 765 ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunlarının karma olarak uygulandığı,

Bu bağlamda;

3. Asliye Ceza Mahkemesinin 2000/163 esas sayılı dosyasında; 01.02.2000 tarihinde işlenen yankesicilik suretiyle hırsızlık suçundan sanık (H.C.) hakkında 08.02.2000 tarihinde dava açıldığı, 11.02.2000 tarihinde savunmasının alınabilmesi için zorla getirilmesine karar verildiği, bundan sonra süreyi kesen başka işlem yapılmadığından 11.02.2005,

Tarihinde dava zamanaşımı dolmasına rağmen, karar verilmeyerek derdestler arasında bekletildikleri,

1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2004/387 esas sayılı dosyasında; Şubat 1996 tarihinde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 359/b-1 maddesine muhalefet suçundan 18.11.2002 tarihinde kamu davasının açıldığı, olağanüstü zamanaşımı süresi 31.07.2004 tarihinde dolmasına karşın 21.09.2005,

Tarihine kadar yargılamaya devam edilerek derdestler arasında tutuldukları,

2. Ağır Ceza Mahkemesinin 1998/157 esas sayılı dosyasında; 08.07.1997 günü işlendiği iddia edilen resmi evrakta sahtecilik, dolandırıcılık suçlarından 28.07.1997 tarihinde dava açıldığı, sanık (B.Ç.)'nin savunmasının alınması amacıyla 04.08.1997 günü gıyabî tevkif müzekkeresi çıkartıldığı ve bu durumda sürenin 04.08.2007 günü dolması gerektiği halde 20.10.2005,

Tarihinde zamanaşımı müddetleri henüz dolmadan kamu davasının ortadan kaldırılmasına karar verildiği,

1. Ağır Ceza Mahkemesinin 2000/126 esas sayılı dosyasında; sanık hakkında 30.09.1997 tarihinde işlediği iddia olunan sahtecilik suçundan 25.04.2000 tarihinde mülga 765 sayılı TCK'nın 342/1. maddesi gereğince kamu davasının açıldığı, 04.07.2000 tarihinde gıyaben tutuklandığı, ceza miktarı 5237 sayılı TCK'nın 204/1. maddesine göre (5 yıl), zamanaşımı süresi ise mülga 765 sayılı TCK'nın 102/4. maddesi uyarınca hesaplanarak 30.06.2005,

Tarihlerinde, ceza miktarı ve zamanaşımı süresinin hesaplanmasında 765 ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunlarının karma olarak uygulanması suretiyle davaların ortadan kaldırılmasına hükmedildiği,

... Ceza Mahkemesinin 2009/74 esas sayılı dosyasının tetkikinde; sanık hakkında 29.06.2003 tarihinde işlediği korunması gerekli kültür alanında define aramak suçundan yapılan yargılama sonucu, 07.05.2009 tarihinde sanığın müsnet suçtan cezalandırılmasına ve 5271 sayılı CMK'nın 231/5. maddesi gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği, denetim süresi içinde sanığın yeni bir suç işlemesi nedeniyle Mersin 3. Asliye Ceza Mahkemesinin 01.11.2011 tarihli yazılarıyla yapılan ihbar üzerine mahkeme esas defterine kaydedilerek yeniden yapılan yargılamada, 765 sayılı TCK'nın 102/4, 104/2 ve 5271 sayılı CMK'nın 223/8 maddeleri gereğince zamanaşımı nedeniyle kamu davasının düşürülmesine karar verildiği,

...Ceza Mahkemesinin 2005/273 esas sayılı dosyanın tetkikinde; 01.07.2005 günü işlenen 5237 sayılı Yasa'nın 142/1-b, 143, 116/4, 143 maddesi kapsamında kalan gece vakti işlenen hırsızlık ve konut dokunulmazlığını bozma suçlarında, aynı Yasa'nın 66/1-d, 3. maddeleri uyarınca zamanaşımı süresinin 15 yıl yerine 8 yıl kabulü ile kamu davasının düşürülmesine karar verildiği,

...Ceza Mahkemesinin 20./... esas sayılı dosyalarında haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen sanıkların denetim süresi içerisinde yeniden suç işlediği gerekçesiyle ele alınan bir kısım dosyada zamanaşımı süresinin yeniden işlemeye başladığı tarih olarak suçun işlendiği tarih yerine kararın kesinleşme tarihinin esas alındığı,

Belirlenmiştir.

*** Mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102, 104, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 66, 67 ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 9/3. maddeleri uyarınca dava zamanaşımı ile ilgili hükümlerin tatbikinde daha duyarlı davranılarak benzeri yanlışlıklara sebep olunmaması,**

Mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 2/2 ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 7/2. maddeleri uyarınca lehe olan kanunun her dosyada bir bütün olarak tatbiki gerektiğinin unutulmaması, bu hususu teyit eden 23.02.1938 gün ve 29/9 sayılı içtihadı birleştirme kararı ile Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 26.11.2013 gün ve 2012/2-1405 esas ve 2013/520 karar sayılı içtihadının uygulamada nazara alınması,

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231/8. maddesinde belirtildiği üzere denetim süresi içinde dava zamanaşımı süresinin duracağına dair yasa hükmünün dikkatten kaçırılmaması,

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 11.12.2012 gün ve 2012/1247 esas 2012/1842 karar, 02.07.2014 tarih, 2013/6-507 esas 2014/340 karar sayılı içtihatlarında belirtildiği üzere; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 66/3. maddesinde dava zamanaşımının belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibariyle suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hallerinin de göz önünde bulundurulacağı belirtilmiş olup, eylemin sabit olduğunun kabulü halinde gece işlenmiş olması nedeniyle dava zamanaşımının 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 66/1-d maddesi gereğince 15 yıl kabul edilerek bu yönde uygulama yapılmasına özen gösterilmesi,

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 01.03.2016 tarih, 2015/3-599 esas ve 2016/99 karar sayılı ilamında belirtildiği üzere; "hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı üzerine duran zamanaşımı süresinin denetim dönemi içerisinde kasten yeni bir suç

işlendiği veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere aykırı davranıldığı tarihte yeniden işleyeceği” şeklindeki içtihadının uygulamada dikkate alınması,

132- Zimmet Defterlerinin Ayır Ayır Tutulmadığı

Ceza Mahkemelerinin tümünde, genel bir zimmet defteri tutulmakla beraber infaz ile harç ve mahkeme giderleri için ayrı ayrı zimmet defterlerinin kullanılmadığı tespit ve beyan edilmiştir.

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik’in 158/3. maddesi uyarınca, genel olarak mahkemelerden Cumhuriyet başsavcılıklarına veya muhtelif mercilere gönderilen evrakın kaydı için tutulan zimmet defterinin haricinde, harç ve mahkeme giderleri için de ayrı ayrı zimmet defterleri tutulacağı bilinmesi,**

133- Zorla Getirme Kararlarında Yasal Unsurlara Yer Verilmediği

İlgililer hakkında verilen zorla getirme kararlarında yasada öngörülen hususların tamamına yer verilmediği,

Kararın bir örneğinin ilgisine (sanık, tanık, bilirkişi, şikâyetçi veya mağdura) verildiğinin belgelendirilmediği,

Saptanmıştır.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 146. maddesinde belirtildiği üzere; zorla getirme kararında, sanığın açıkça kim olduğu, suçu ve gerektiğinde eşkâli ile zorla getirilme nedenlerinin de yazılması, ayrıca kararın bir örneğinin ilgili sanık, tanık, bilirkişi, şikâyetçi veya mağdura verildiğinin belgelendirilmesi gerektiğinin hatırd tutulması,**

134- Zorunlu Müdafî Gerektiren Hallerde İddianamenin Tebliği İçin Çıkarılan Davetiyelere/Tutuklu Sanıklara İddianamenin Tebliği Hususunda Gönderilen Müzekkereye Gerekli Meşruhatın Konulmadığı

Ağır Ceza Mahkemesinin 20../..., Asliye Ceza Mahkemesinin 20../... sayılı dosyalarında; zorunlu müdafî gerektiren durumlarda iddianamenin tebliği için sanıklara çıkarılan davetiyelere/tutuklu sanıklara iddianamenin tebliği hususunda gönderilen müzekkerelere gerekli meşruhatın konulmadığı izlenmiştir.

*** Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik’in 5/3. maddesine göre tutuklu olmayan sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malûl veya sağır ve dilsiz ise ya da hakkında alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı kovuşturma yapılan durumlarda, iddianamenin tebliği için çıkarılan davetiyeye/tutuklu sanıklara iddianamenin tebliği hususunda gönderilen müzekkereye “tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde müdafî bulunup bulunmadığını bildirmesi, bildirimde bulunmadığı takdirde barodan bir müdafî görevlendirmesinin isteneceği, görevlendirilen müdafîye ödenecek ücretin yargılama giderlerinden sayılacağı ve**

mahkûmiyeti hâlinde kendisinden tahsil edileceği" hususunu hatırlatan meşruhat verilir hükmüne göre uygulama yapılması,

135- 01.06.2005 Tarihinden Sonra İşlenen Suçlarda Düşme Kararı Yerine Ortadan Kaldırma Kararı Verildiği

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 01.06.2005 tarihinden sonra işlenen suçlara ilişkin bir kısım dosyada, dava zamanaşımının dolması nedeniyle düşme yerine ortadan kaldırma kararı verildiği gözlenmiştir.

*** 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 66 ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223/8. madde ve fıkraları gereğince; dava zamanaşımının dolması nedeniyle ortadan kaldırma kararı yerine madde metinlerinde yer alan kamu davasının düşmesine karar verilmesi gerektiğinin dikkate alınması,**

136- Seri Muhakeme Usulünün Uygulanmasında Hatalı İşlemler Yapılabildiği

Seri muhakeme usulünün uygulanmasında yanılığa düşülebildiği, bu bağlamda;

a)... Asliye Ceza Mahkemesinin 20../... sayılı dosyasında; eylemin seri muhakeme usulü kapsamında bulunmaması karşısında talebin reddiyle dosyanın Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi yerine talepname doğrultusunda hatalı hüküm kurulması yoluna gidilebildiği,

b) ... Asliye Ceza Mahkemesinin 20../... sayılı dosyasında; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250/8. maddesine aykırı olarak düzenlenen ve/veya belirlenen yaptırımında maddi hata yapılan talep yazısının eksikliklerin tamamlanması amacıyla Cumhuriyet başsavcılığına iade edilmediği,

c) ... Asliye Ceza Mahkemesine ait;

20../...sayılıda TCK'nın 154/2-3. fıkralarında düzenlenen hakkı olmayan yere tecavüz,

20../...sayılıda TCK'nın 170. maddesinde düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması,

20../...sayılıda TCK'nın 179/2-3. fıkralarında düzenlenen trafik güvenliğini tehlikeye sokma,

20../...sayılıda TCK'nın 183. maddesinde düzenlenen gürültüye neden olma,

20../...sayılıda TCK'nın 197/2-3. fıkralarında düzenlenen parada sahtecilik,

20../...sayılıda TCK'nın 203. maddesinde düzenlenen mühür bozma,

20../...sayılıda TCK'nın 206. maddesinde düzenlenen resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan,

20../...sayılıda TCK'nın 228/1. fıkrasında düzenlenen kumar oynanması için yer ve imkan sağlama (madde 228/birinci fıkra),

20./...sayılıda TCK'nın 268. maddesinde düzenlenen başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması,

20./...sayılıda 10.7.1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'un 13 üncü maddesinin birinci, üçüncü ve beşinci fıkraları ile 15 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarının ihlali,

20./...sayılıda 31.8.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 93. maddesinin birinci fıkrasının ihlali,

20./... sayılıda 13.12.1968 tarihli ve 1072 sayılı Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun Alet ve Makinaları Hakkında Kanun'un 2. maddesinin ihlali,

20./... sayılıda 24.4.1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun ek 2. maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin ihlali,

Suçlarının seri muhakeme usulü kapsamında kalmasına rağmen, seri muhakeme usulü uygulanmaksızın düzenlenen iddianamelerin iadesi yerine hatalı değerlendirmeyle kabulüne karar verildiği,

ç) 20./... sayılıda ise, seri yargılama usulüne tabi suçun, bu kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmesine karşın seri yargılama usulünün uygulanabildiği,

Saptanmıştır.

*** Seri muhakeme usulüne tabi suçlarda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250. maddesi ve 01.01.2020 tarihinde yürürlüğe giren Ceza Muhakemesinde Seri Muhakeme Yönetmeliği hükümleri gereğince işlem yapılması ve Kanunun 250/9. maddesi gereğince eylemin seri muhakeme usulü kapsamında olmaması halinde talebin reddedilerek soruşturmanın genel hükümlere göre yürütülmesi ve sonuçlandırılması amacıyla Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi gerektiğinin unutulmaması,**

Seri muhakeme usulü uygulanmaksızın kamu davası açılmasının 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 174/1-c maddesi gereğince iddianamenin iadesi nedeni olacağının hatırdan çıkarılmaması,

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250/11 maddesi gereğince seri muhakeme usulünün, bu kapsama giren bir suçun, kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde uygulanmayacağı gözden uzak tutulmaması,

137- Basit Yargılama Usulünün Yanlış Uygulandığı

Basit yargılama usulünün uygulandığı dosyalar üzerinde yapılan incelemede kimi zaman yanlışlığa düşülerek hatalı işlemlerin yapılabildiği, bu cümleden olarak;

a) ...Asliye Ceza Mahkemesinin 20./... sayılı dosyalarında, cezanın türü ve miktarı ile sanığın durumu itibarıyla basit yargılama usulü uygulanmaması gerekirken hatalı değerlendirme sonucu basit yargılama usulünün uygulanması suretiyle hüküm kurulabildiği,

b) ...Asliye Ceza Mahkemesinin 20../... sayılı dosyalarında, basit yargılama usulüne tabi suçun, bu kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmesine karşın basit yargılama usulünün uygulanabildiği,

c) ...Asliye Ceza Mahkemesinin 20../... sayılı dosyalarında, duruşma günü belirlendikten sonra basit yargılama usulünün tatbik edilebildiği,

İzlenmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 251/1 ve 7. maddeleri gereğince eylemin adli para cezası, üst sınırı 2 yıl veya daha az süreli hapis cezası gerektirmesi halinde basit yargılama usulünün uygulanacağı, sanıkta yaş küçüklüğü ve akıl hastalığı bulunması veya sanığın sağır ve dilsiz olması halinde ise basit yargılama usulünün tatbik edilemeyeceğinin, duruşma günü belirlendikten sonra basit yargılama usulü uygulanamayacağı hatırdan çıkarılmaması,**

Aynı Kanun'un 251/8. maddesi uyarınca, basit yargılama usulünün, bu kapsama giren bir suçun kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmesi halinde uygulanmayacağı unutulmaması,

138- Basit Yargılama Usulünde Tebligat İşlemlerinin Usulüne Uygun Yapılmadığı

Basit yargılama usulüne göre verilen karara itiraz üzerine yapılacak duruşma öncesinde taraflara çıkarılan davetiyelere, gelmedikleri takdirde duruşma yapılacağı ve yokluklarında karar verilebileceği hususunun şerh düşülmediği halde, duruşmaya devam olunarak tarafların yokluğunda karar verildiği tespit edilmiştir.

*** Belirtilen hale ilişkin olarak, ilgililerin hak kaybı yönünden yakınmalarını önlemek bakımından, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 252/2. maddesinde belirtilen "...taraflar gelmese bile duruşma yapılacağı ve yokluklarında 223. madde uyarınca hüküm verilebileceği" şeklindeki meşruhatın davetiyelere yazılması gerektiğinin nazara alınması,**

139- UYAP Veri Girişlerinin Denetlenmediği

Hâkimler tarafından sorumlulukları altında bulunan birimlerce UYAP'a yapılan veri girişlerinin denetlenmesinde her zaman hassasiyet gösterilmediği, bu cümleden olarak;

a) Belirli dönemlerde iş listelerine düşen "Kayıt ve Veri Giriş Denetimi Formu"nda yer alan dosya ve evraka ilişkin değişkenlerin, fiziki dosya veya ilgili dayanak belgelerle karşılaştırılarak kontrolünün sağlanmadığı,

b) Bazen de, değişkenlerin kontrolü yapılarak "Kayıt ve Veri Giriş Kontrol Tutanağı" tanzim edilmiş olmasına karşın, tüm değişkenleri kapsayacak şekilde usulüne uygun denetim yapılmadığı,

İzlenmiştir.

* UYAP kullanıcıları tarafından verilerin sisteme doğru, eksiksiz ve zamanında girilip girilmediğinin hâkim ve Cumhuriyet savcıları tarafından etkin bir şekilde kontrolünün sağlanması amacıyla havi Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün 17.03.2021 tarih ve 175 sayılı “Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine Veri Girişleri ve Denetimi” konulu Genelge hükümlerinin uygulanmasında azami hassasiyet gösterilmesi,

140- Adli Görüşme Odaları ve Çocuk İzlem Merkezlerinin Kullanılmadığı,

a) Çocuk veya mağdurun, şüpheli veya sanık ile yüz yüze gelmemesi ya da ifade veya beyanın özel ortamda alınması gerektiği durumlarda adli görüşme odalarının kullanılmadığı,

... sayılılar

b) Çocuk izlem merkezi veya adli görüşme odalarında soruşturma aşamasında alınan ifade kayıtları yeterli olduğu hâlde ve/veya bu ifade kayıtları diğer delillerle (kamera/ses kaydı, biyolojik delil, swap, parmak izi, ikrar vs.) desteklendiği hâlde mağdurların yeniden beyanlarına başvurulduğu,

... sayılılar

c) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102 ve 103. maddelerinin ikinci fıkrasına ilişkin kovuşturmalarda, mağdurun beyanının tekrar alınması gerektiği hallerde adli görüşme odaları veya çocuk izlem merkezleri kullanılması hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmediği,

... sayılılar

ç) İşlenen suçun niteliği itibarıyla taraflarla yüz yüze gelmemesi veya özel ortamda dinlenilmesi gerektiği değerlendirilen tanık çocuk beyanlarının, çocuğun üstün yararı ilkesi gereğince adli görüşme odalarında alınması yönünde yeterince hassasiyet gösterilmediği gibi 5271 sayılı Kanunun 236. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, mağdur çocuklar ile maruz kaldığı suç nedeniyle psikolojisi bozulan ve uzman desteğine ihtiyaç duyan diğer mağdur beyanlarının da adli görüşme odalarında alınabileceğinin gözden kaçırıldığı,

... sayılılar

d) Adli görüşme odalarının randevularının arada yeterli süre bırakılarak talep edilmediği, iddianame, taraf beyanları ve raporlar vs. ilgili evrakların da UYAP üzerinden gönderilmediği ayrıca çocuk veya mağdurlar için çıkarılacak davetiyelerde yasal meşruhata yer verilmediği gibi müdafî ve vekillerin adli görüşme gün ve saatinde gözlem odası veya duruşma salonunda hazır bulunmasının sağlanmadığı,

... sayılılar

e) Adli görüşmenin gerçekleştirilmesi sırasında görüşme yapılan kişiye uzman yerine

bizzat mahkeme başkanı/hâkim tarafından soru yöneltildiği,

... sayılılar

Belirlenmiştir.

*** Bakanlık Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 01/04/2021 tarih ve 176 sayılı Adli Görüşme Odaları konulu Genelgesi uyarınca;**

5271 sayılı Kanunun 236. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca çocuk veya mağdurun, şüpheli veya sanık ile yüz yüze gelmemesi ya da ifade veya beyanının özel ortamda alınması gerektiği değerlendirilen durumlarda mutlaka adli görüşme odasının kullanılması, adli görüşme odasının sadece çocuk ifadelerinde değil, şüpheli veya sanık ile yüz yüze gelmemesi ya da beyanının özel ortamda alınması gerektiği değerlendirilen diğer suç mağdurlarının beyanlarının alınmasında da kullanılması, 5237 sayılı Kanunun 102 ve 103. maddelerinin birinci fıkralarına ilişkin soruşturma ve kovuşturmalarda fail ve mağdurun yüz yüze gelmemesi ya da mağdurun beyanının özel ortamda alınması gerektiği değerlendirilen durumlarda mağdur beyanının mutlaka adli görüşme odasında alınması,

Çocuk izlem merkezi veya adli görüşme odasında soruşturma aşamasında alınan ifade kayıtlarının öncelikle değerlendirilmesi, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk bulunmayan hallerde ya da alınan ifade ve beyanların diğer delillerle (kamera/ses kaydı, biyolojik delil, swap, parmak izi, ikrar vs.) yeterince desteklenmesi durumunda mağdurun çocuk izlem merkezi veya adli görüşme odasında alınan beyanı ile yetinilmesi hususunda hassasiyet gösterilmesi,

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102 ve 103. maddesinin ikinci fıkrasına ilişkin kovuşturmalarda, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için mağdurun mutlaka tekrar dinlenilmesi gerektiği durumlarda adli görüşme odası veya çocuk izlem merkezi kullanılarak mağdur beyanının alınabileceği hususunun nazara alınması,

Uzman tarafından nitelikli bir görüşme yapılabilmesi, gerekli bilgilerin edinilmesi ve görüşme sürecine ilişkin hazırlıkların tamamlanabilmesi için adli görüşme odası randevularının UYAP sistemi üzerinden mümkün olduğu kadar önceden talep edilmesi, adli görüşme odasından randevu alınması işlemleri sırasında; uzmanın adli görüşmeye hazırlanması ve görüşmede dikkate alınması gereken hususlarla ilgili bilgi sahibi olması amacıyla iddianame, taraf beyanları ve raporlar başta olmak üzere tüm ilgili evrakların da UYAP üzerinden gönderilmesi, ifade ve beyanının adli görüşme odasında alınmasına karar verilen çocuk veya mağdurlar için çıkartılacak davetiyelerde, ifade veya beyanın alınacağı saat öncesinde adli görüşme odasında hazır olunması gerektiği hususunda meşruhat verilmesi, AGO'da ifade ve beyan alma süreçlerine katılması beklenen müdafî ve vekillerinin adli görüşme gün ve saatinde gözlem odası veya duruşma salonunda hazır bulunmasının sağlanması,

Adli görüşmenin gerçekleştirilmesi sırasında görüşme yapılan kişiye mahkeme başkanı/hâkim sorulması gereken veya avukat tarafından sorulması istenen soruların çocuk veya mağdurun yaşı, gelişimi ve bireysel özellikleri dikkate alınarak bizzat uzman tarafından yöneltmesinin sağlanması,

AGO'nun sadece mağdur çocuklar ile cinsel suç mağdurlarının beyanlarının alınması işlemlerine özgülendiği hatırd tutularak;

İşlenen suçun niteliği itibarıyla taraflarla yüz yüze gelmemesi veya özel ortamda dinlenilmesi gerektiği değerlendirilen tanık çocuk beyanlarının, çocuğun üstün yararı ilkesi gereğince AGO'da alınması yönünde hassasiyet gösterilmesi,

5271 sayılı Kanununun 236. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, mağdur çocuklar ile maruz kaldığı suç nedeniyle psikolojisi bozulan ve uzman desteğine ihtiyaç duyan diğer mağdur beyanlarının da AGO'da alınabileceğinin bilinmesi,

Hususlarının gözden uzak tutulmaması,

141- Yazı İşleri Müdürlüklerinin Usulüne Uygun Denetlenmediği ya da Yapılan Denetim Sonucunda Rapor Düzenlenmediği

Yapılan kalem denetiminde;

a) ... Mahkemelerinde, yazı işleri müdürlüklerinin denetlenmediği ya da denetim yapıldığına ilişkin rapor düzenlenmediği,

b) ... Mahkemelerinde, yazı işleri müdürlüklerinin denetlendiğine ilişkin rapor düzenlenmekle beraber yapılan denetimin usulüne uygun olmadığı,

İzlenmiştir.

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 259/3-4. maddeleri gereğince müdürlüklerin yılda en az bir kere denetlenerek yapılan denetimin tevsiki zımında rapor düzenlenmesi hususuna riayet edilmesi,

142- Aklama ve Terörizmin Finansmanı Suçlarında Verilen Karar ve Hükümlerin Bildirilmesi

Aklama ve terörizmin finansmanı suçlarıyla ilgili olarak yürütülen kovuşturmalarda, yargılama neticesinde verilen ve kesinleşen hükmün öngörülen yasal süresi içerisinde Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığına gönderilmediği görülmüştür.

* 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 18. maddesi ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 23.02.2021 tarih ve 155/1 sayılı Genelgesi uyarınca, aklama ve terörizmin finansmanı suçlarından dolayı yapılan kovuşturma sonucunda verilen ve kesinleşen hükmün bir örneğinin izleyen ayın sonuna kadar MASAK Başkanlığına gönderilmesi gerektiğinin unutulmaması,

143- Aklama ve Terörizmin Finansmanı Suçlarında Verilen El Koyma Kararlarında Hatalı İşlemler Yapılabildiği

Aklama ve terörizmin finansmanı suçlarıyla ilgili olarak verilen bir kısım el koyma kararlarında, atılı suçların katalog suçlar kapsamında yer almadığı ya da 5271 sayılı CMK'nın

128. maddesi kapsamında suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınmadığı gerekçesiyle usule aykırı bir şekilde ret kararları verildiği anlaşılmıştır.

*** 5271 sayılı CMK'nın taşınmazlar ile hak ve alacaklara el koymayı düzenleyen 128. maddesinde katalog suçlar içerisinde düzenlenmemiş olsa dahi 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 17. maddesi ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 23.02.2021 tarih ve 155/1 sayılı Genelgesi uyarınca, aklama ve terörizmin finansmanı suçlarının işlendiğine dair kuvvetli şüphe bulunan hâllerde delil niteliği bulunan veya eşya ya da kazanç müsaderesinin konusunu oluşturabilecek maddi ve ekonomik değer taşıyan mal varlığı değerlerine el konulabileceğinin ve bu tür suçlarda el koyma işleminin yapılabilmesi için 5271 sayılı CMK'nın 128/1-son maddesine göre ilk etapta mal varlığı değerlerine ilişkin rapor alınmasına ihtiyaç bulunmayıp anılan raporun üç ay içerisinde alınabileceğinin hatırd tutulması,**

144- Cinsel Dokunulmazlığı Karşı İşlenen Suçlar İle İlgili Yargılamalarda Gerekli Özenin Gösterilmediği

1- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102 ve 103. maddelerinde düzenlenen cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismar suçlarına ilişkin kovuşturmalarda mağdur beyanının alınması hususunda bazı hatalı uygulamalar yapılabildiği,

Bu cümleden olarak;

a) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 103. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen nitelikli cinsel istismar suçuna ilişkin kovuşturmalarda mağdur çocuğun beyanları yeterli olduğu ve/veya bu ifade kayıtları diğer delillerle desteklendiği hâlde soruşturma aşamasında alınan beyan ile yetinilmediği ve/veya ancak maddi gerçeğin ortaya çıkarılması bakımından zorunluluk bulunması halinde mağdur çocuğun beyanının Çocuk İzlem Merkezinde (ÇİM) sanık ile yüz yüze getirilmeden uzman aracılığıyla alınması hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmediği,

1. Ağır Ceza Mahkemesi :

b) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102/1, 2 ve 103/1. maddelerinde düzenlenen cinsel saldırı ve cinsel istismar suçlarına ilişkin kovuşturmalarda, mağdur beyanının öncelikle ÇİM veya Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan ve bu işlemlere yönelik hizmet veren merkezlerde, bulunmaması hâlinde AGO'larda sanıkla yüz yüze getirilmeden uzman aracılığıyla alınması gerektiğinin gözetilmediği,

1. Ağır Ceza Mahkemesi :

c) Mağdurun beyanı alınırken sözü kesilmeden dinlenip kullandığı kelimelerin hukuksal veya tıbbi karşılığına dönüştürülmeden ifade ettiği şekilde zapta geçirilmesi hususunda hassas davranılmadığı,

1. Ağır Ceza Mahkemesi :

2) Kovuşturma aşamasında ileri sürülen veya sonradan ortaya çıkan ve suçun sübutuna etki eden bir kısım tereddütler giderilmeden yargılamaya devam edilebildiği,

Bu cümleden olarak;

a) Gebelik iddiası bulunduğu failin tespitine yönelik gerekli araştırmaların yapılmadığı,

1. Ağır Ceza Mahkemesi :

b) Mağdurun yaşı ile ilgili bir iddia ve/veya tereddüt bulunduğu hâlde, gerçek yaşının tespiti için gereken işlemlerin yapılmadığı,

1. Ağır Ceza Mahkemesi :

c) Mağdurun akıl, ruh veya beden sağlığının yerinde olmadığına dair bir iddia veya şüphe bulunması hâlinde rapor alınmasının değerlendirilmediği,

1. Ağır Ceza Mahkemesi :

3) Mağdur çocuklar hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda yer alan tedbirlerin değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulması halinde bu tedbirlere hükmedilmesinin düşünülmediği,

1. Ağır Ceza Mahkemesi :

4) Mağdur çocuk ile yasal temsilcileri arasında menfaat çatışması bulunması hâlinde, çocuğa kayyım atanması gerektiğinin göz ardı edildiği,

1. Ağır Ceza Mahkemesi :

Belirlenmiştir.

*** Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 31/10/2022 tarih ve 170/1 sayılı Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suç Soruşturmaları konulu Genelgenin kovuşturma aşamasına yönelik düzenlemeleri uyarınca;**

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102 ve 103. maddelerinde düzenlenen cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismar suçlarına ilişkin kovuşturmalarda, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 103. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen nitelikli cinsel istismar suçuna ilişkin kovuşturmalarda, soruşturma aşamasında alınan beyan ile yetinilmesi, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması bakımından mağdur çocuğun beyanının alınması veya başkaca bir işlem yapılmasında zorunluluk bulunması hâlinde bu işlemin Çocuk İzlem Merkezinde (ÇİM) sanık ile yüz yüze getirilmeden uzman aracılığıyla alınması,

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102/1, 2 ve 103/1. maddelerinde düzenlenen cinsel saldırı ve cinsel istismar suçlarına ilişkin kovuşturmalarda, mağdur beyanının öncelikle ÇİM veya Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan ve bu işlemlere yönelik hizmet veren merkezlerde, bulunmaması hâlinde AGO'larda sanıkla yüz yüze getirilmeden uzman aracılığıyla yapılması,

Mağdurun beyanı alınırken sözü kesilmeden dinlenmesi, kullandığı kelimelerin hukuksal veya tıbbi karşılığına dönüştürülmeden ifade ettiği şekilde zapta geçirilmesi,

Konularında gerekli hassasiyetin gösterilmesi,

Yine anılan genelge gereğince cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen bir suç nedeniyle mağdurun yaşı, gebeliği, akıl ruh sağlığının yerinde olup olmadığı ile ilgili iddia ve şüphelerin giderilmesi bakımından gerekli araştırmaların titizlikle yapılması,

Mağdur çocuklar hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda yer alan tedbirlerin değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulması hâlinde bu tedbirlere hükmedilmesi,

Mağdur çocuk ile yasal temsilcileri arasında menfaat çatışması bulunması halinde, çocuğa kayyım atanması hususunda merciine ihbarda bulunulması gereğinin nazara alınması,

145- Aile İçi ve Kadına Karşı İşlenen Suçlar İle İlgili Yargılamalarda Gerekli Özenin Gösterilmediği

a) Vekili bulunmaması hâlinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet suçlarında ve alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme hakkı bulunduğu mağdura ve şikâyetçiye hatırlatılmadığı.

Ağır Ceza Mahkemesi :
Asliye Ceza Mahkemesi

b) Şiddet uyguladığı iddia edilen kişinin akıl veya ruh sağlığının yerinde olmadığı hususunda şüphe oluşması halinde 6284 sayılı Kanunun 5. maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisinin sağlanması tedbirinin talep edilmediği.

Ağır Ceza Mahkemesi :
Asliye Ceza Mahkemesi :

c) Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı sebeplerinden biriyle toplum için tehlike oluşturan kişi hakkında 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 432 ve devamı maddeleri uyarınca gereği için ilgili vesayet makamına bildirimde bulunulmadığı.

Ağır Ceza Mahkemesi :
Asliye Ceza Mahkemesi

ç) Mağdur çocuk ile yasal temsilcileri arasında menfaat çatışması bulunması halinde, çocuğa kayyım atanması gerektiğinin göz ardı edildiği,

Ağır Ceza Mahkemesi :
Asliye Ceza Mahkemesi :

Belirlenmiştir.

*** Bakanlık Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 10/01/2023 tarih ve 154/2 sayılı Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi konulu genelgesi uyarınca;**

Vekili bulunmaması halinde; cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet suçlarında ve alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme hakkı bulunduğu mağdura ve şikâyetçiye hatırlatılması,

Şiddet uyguladığı iddia edilen kişinin akıl veya ruh sağlığının yerinde olmadığı hususunda şüphe oluşması halinde 6284 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisinin sağlanması tedbirinin talep edilmesi,

Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı sebeplerinden

biriyle toplum için tehlike oluşturan kişi hakkında 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 432 ve devamı maddeleri uyarınca gereği için ilgili vesayet makamına bildirimde bulunulması,

**Mağdur çocuk ile yasal temsilcileri arasında menfaat çatışması bulunması halinde, çocuğa kayyım atanması gerektiğinin göz ardı edilmemesi,
Hususlarının gözden uzak tutulmaması,**